

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030

NÁVRH

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030
Územné vymedzenie:	Obec Lieskovany
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PHSR:	, uznesením č.
Dátum platnosti:	Od do 31.12.2030
Verzia ¹ :	1.0
Publikovaný verejne dňa:	
Vypracoval:	RNDr. Radomír Babiak, PhD., www.dokumentypreobce.sk

¹ Prvé prijaté znenie sa označuje číslom 1.0. V prípade zásadnej zmeny sa ďalšie aktualizované verzie označujú 2.0, 3.0 atď. V prípade malých zmien sa označuje 1.1.

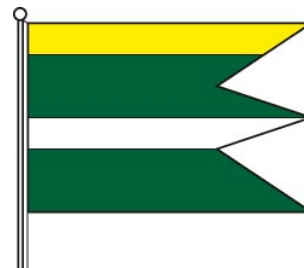

Erb a vlajka obce

Erb obce

vlajka obce

Základné údaje

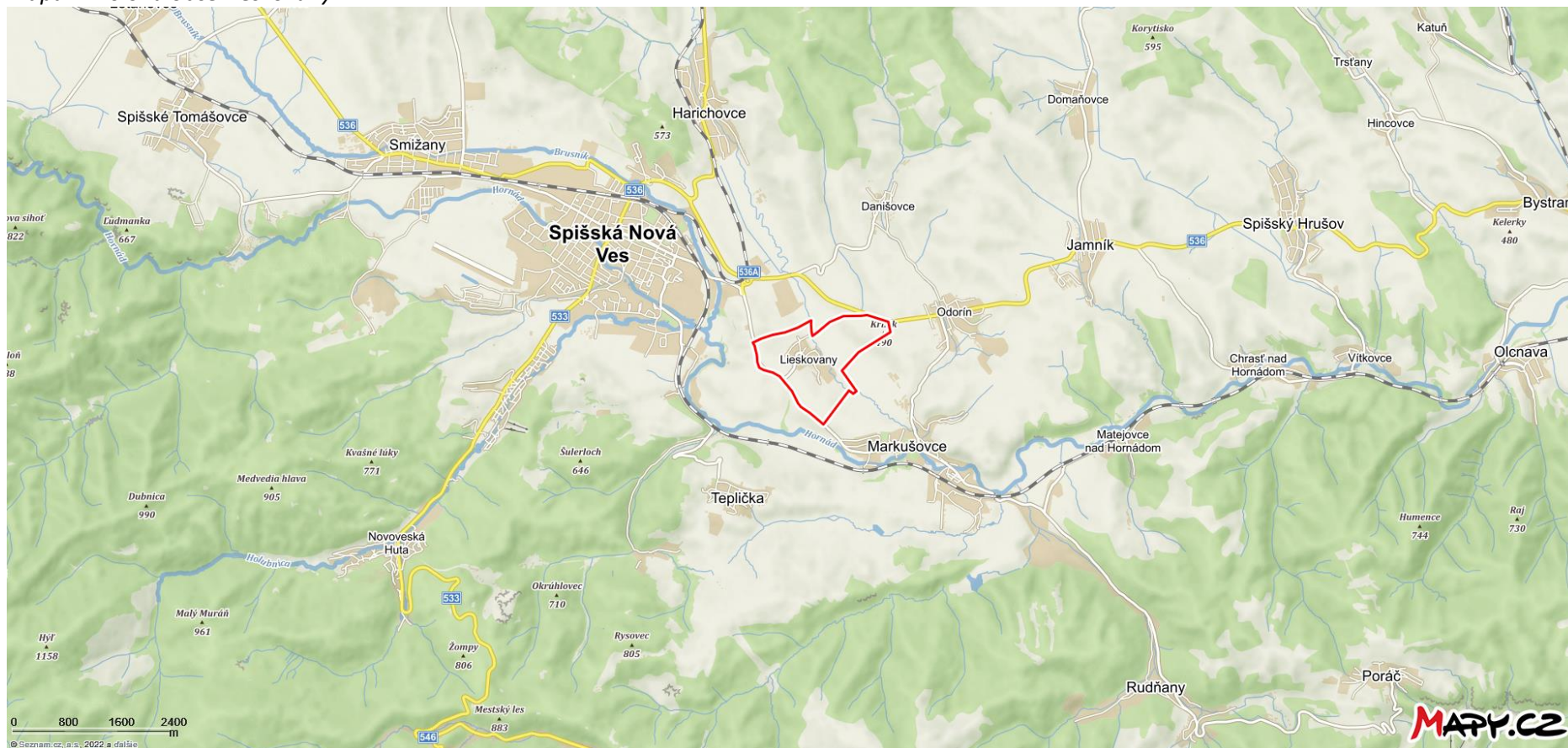
Samosprávny kraj:		Košický
Okres:		Spišská Nová Ves
Historický región:		Spiš
Poloha obecného úradu:		48°55'43'' s.g.š. a 20°36'9'' v.z.d.
Nadm. výška pri obec. úrade:		453 m.n.m.
Rozloha katastra:		176 ha k 31.12.2020
Počet obyvateľov:		368 k 31.12.2020
Hustota obyvateľstva:		209 obyv./km ²
PSČ:		053 21
Evidenčné číslo vozidiel:		SN

Oficiálne kontakty

Adresa:		Obec Lieskovany
		Obecný úrad č. 50
		053 21 Lieskovany
Web:		www.lieskovany.sk
Email:		obec@lieskovany.sk
Telefón:		053/446 73 02
IČO:		00 695 386

Mapa 1: Poloha obce Lieskovany

Zdroj: mapy.cz

OBSAH

ÚVOD	6
ZÁMER SPRACOVANIA PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE LIESKOVANY NA ROKY 2022-2030	7
ANALYTICKÁ ČASŤ	9
ZOZNAM ANALYZOVANÝCH VÝCHODISKOVÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV A DÁT	10
A.I ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA	11
Stručná história obce	11
Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery	11
Kvalita životného prostredia	12
Ochrana prírody a krajiny.....	12
Odpadové hospodárstvo.....	12
Ochrana pred povodňami	13
Obyvateľstvo	13
Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva	13
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku	16
Národnostná a konfesijná štruktúra	18
Vzdelanostná štruktúra	18
Zamestnanosť	19
Nezamestnanosť	21
Domový a bytový fond	24
Dopravná infraštruktúra	25
Technická infraštruktúra	26
Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby	26
Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport	27
Administratívno-správne služby	28
Bezpečnosť v obci	28
Hospodárske pomery	29
Polohová atraktivita územia	29
Poľnohospodárstvo a priemysel	29
Cestovný ruch	30
Finančné hospodárenie.....	31
Prehľad majetku a zdrojov	32
Príjmy a výdavky obce.....	32
Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR.....	33
Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií.....	34
A.II ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA.....	35
Členstvo obce v organizáciách	36
Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027	36
STEEP analýza.....	38
A.III ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	39

SWOT analýza.....	39
Kľúčové faktory a disparity územia	41
B-STRATEGICKÁ ČASŤ	42
STRATEGICKÁ VÍZIA A STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE	44
STRATÉGIA ROZVOJA	44
C-PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	48
OPATRENIA, PROJEKTY A AKTIVITY PODĽA PRIORITNÝCH OBLASTÍ	49
SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOPADOV	53
D-REALIZAČNÁ ČASŤ.....	56
AKČNÝ PLÁN OBCE	57
ADMINISTRATÍVNE, ORGANIZAČNÉ A INŠTITUCIONÁLNE ZABEZPEČENIE PHSR.....	59
STRUČNÝ POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE.....	59
SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA.....	60
E-FINANČNÁ ČASŤ	61
INDIKATÍVNY FINANČNÝ PLÁN.....	62
MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA A FINANČNÝ RÁMEC.....	63
SYSTÉM HODNOTENIA A ZARAĐOVANIA PROJEKTOV DO FINANCOVANIA.....	68
ZÁVER	69
PRÍLOHY	70
ZOZNAM INFORMAČNÝCH ZDROJOV POUŽITÝCH V PHSR	71
ZOZNAM SKRATIEK POUŽITÝCH V PHSR	72
AKČNÝ PLÁN NA DANÝ ROZPOČTOVÝ ROK S VÝHLADOM NA 2 ROKY	73
ZOZNAM MÁP, TABULIEK, GRAFOV, OBRÁZKOV A FORMULÁROV	77

Úvod

Obecná samospráva v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja tvorí integrálnu súčasť regionálnej politiky a regionálneho rozvoja. Integrálnou súčasťou regionálnej politiky sa stala najmä v súvislosti s rozsiahlou decentralizáciou verejnej správy, ktorá sa na Slovensku uskutočnila po prelome milénia a ktorou na obecné samosprávy prešlo obrovské množstvo kompetencií, zodpovednosti a taktiež financií, predstavujúcich významnú časť verejných financií. Samosprávy tak v oblasti vytvárania podmienok pre hospodársky a sociálny rozvoj územia majú svoje nezastupiteľné postavenie. Či už v rámci svojich originálnych kompetencií alebo preneseného výkonu štátnej správy, obce zabezpečujú výkony a služby vo verejnom záujme. Z tohto dôvodu je potrebné venovať veľkú pozornosť a úsilie koncipovaniu rozvojových stratégií samospráv.

Dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030“ (ďalej len „PHSR“) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskej a sociálnej situácie stanovuje strategické ciele a priority v záujme budúceho rozvoja obce. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania obce. Týmto programom sa uskutočňuje podpora rozvoja na lokálnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť. Ide o program cielených opatrení, navrhnutý pre stimulovanie rozvoja obce v strednodobom horizonte.

Cieľom tohto dokumentu je navrhnúť funkčne trvalo udržateľnú rozvojovú stratégiu, zameranú na realizáciu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce so zreteľom na potreby jej obyvateľov. Tento dokument formuluje tak strategické ciele, ako aj konkrétne opatrenia a aktivity, realizáciou ktorých budú tieto ciele naplnené. PHSR nie je uzavretý dokument bez možnosti zmien. Práve naopak, je dokumentom živým, otvoreným, ktorý môže byť v prípade potreby kedykoľvek aktualizovaný, dopĺňaný a upravovaný. Jeho význam a využitie spočíva predovšetkým v tom, že je spracovaný na základe prieskumu názorov a potrieb volených orgánov obce, jej obyvateľov, záujmových skupín, ako aj za spoluúčasti miestnych aktérov a odborníkov.

Ambíciou dokumentu je podať odpovede na tri základné a najdôležitejšie otázky:

1. Akí sme a kde sa nachádzame?
2. Kam sa chceme dostať?
3. Ako sa tam dostaneme?

Cieľom analytickej časti je identifikácia rozvojových faktorov a disparít obce (akí sme a kde sa nachádzame). Následne je v strategickej časti sformulovaná vízia, ktorá dáva odpoveď na druhú otázku (kam sa chceme dostať). Spôsob ako sa tam dostať je stanovený v stratégii rozvoja, ktorej úspešné naplnenie bude závislé od úspešnosti realizácie opatrení a aktivít, definovaných v programovej časti dokumentu.

Pri vypracovaní tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa zohľadnili priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR, ako aj jej vízia regionálneho rozvoja na Slovensku: Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých jeho obyvateľov. V záujme naplnenia dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR zameranej na rozvoj obcí, miest a regiónov, na zvyšovanie ich výkonnostného potenciálu a konkurencieschopnosti Národná stratégia regionálneho rozvoja SR stanovuje strategický cieľ: Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.

Zámer spracovania Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030

Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030
Forma spracovania	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030 (ďalej len „PHSR 2022-2030“) bude spracovaný podľa aktuálneho znenia zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Spracovanie dokumentu bude rešpektovať princíp partnerstva. Vykonané bude participatívnym spôsobom so zapojením zamestnancov obecného úradu, poslancov OcZ, širokej verejnosti a externých odborníkov. PHSR bude vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými tak v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, ako aj v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja.
Riadenie procesu spracovania	Za riadenie procesu spracovania zodpovedá riadiaci tím zložený zo zástupcov obce a zhotoviteľa. Členmi riadiaceho tímu sú: Za obec: <u>Koordinátor riadiaceho tímu</u> Pavel Haško – starosta obce Za zhotoviteľa: <u>Člen riadiaceho tímu</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD. – externý odborník Riadiaci tím zodpovedá za: - celkovú koordináciu spracovania PHSR 2022-2030, - zostavenie Zámeru spracovania PHSR, - spracovanie analýzy vnútorného a vonkajšieho prostredia, - spracovanie východísk pre strategickú časť, - vypracovanie strategickej vízie, - vypracovanie sumárneho návrhu aktivít a projektov ako východisko pre Akčný plán, - stanovenie termínov realizácie aktivít, projektov (roky) a odhad ich financovania (výška a zdroje financovania), - spracovanie akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky, - vytvorenie systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR, - spracovanie finančnej časti vo forme Finančného rámca pre realizáciu PHSR, - finalizáciu dokumentu a jeho predloženie zastupiteľstvu na schválenie.
Obdobie spracovania	Január - február 2022
Financovanie spracovania	Z rozpočtu obce.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR

Harmonogram spracovania PHSR (2022)												
Mesiac	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod	X											
Analytická časť	X											
Strategická časť	X											
Programová časť	X											
Realizačná časť	X	X										
Finančná časť		X										
Záver		X										

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Analytická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie – analýzu aktuálneho stavu, v akom sa obec nachádza. Definuje vnútorný potenciál územia a limitujúce faktory rozvoja obce.

Zoznam analyzovaných východiskových koncepčných dokumentov a dát

Pri spracovaní Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030 boli analyzované a zohľadnené už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty:

Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Územný plán obce Lieskovany	priebežne	lokálna	Obecný úrad Lieskovany
Povodňová dokumentácia obce	priebežne	lokálna	Obecný úrad Lieskovany
PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022	2016-2022	regionálna	http://web.vucke.sk
Vstupná správa k vypracovaniu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2022-2030	2022-2030	regionálna	http://web.vucke.sk
Územný plán veľkého územného celku Košického kraja	priebežne	regionálna	http://web.vucke.sk
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030	do 2030	národná	www.mirri.gov.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	od 2001	národná	www.mindop.sk
Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030	do 2030	národná	www.minv.sk
Partnerská dohoda 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Operačné programy 2014-2020	2014-2020	národná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Agenda 2030	do 2030	nadnárodná	www.mirri.gov.sk

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Okrem rôznych koncepčných dokumentov bolo pri spracovaní dokumentu použité aj veľké množstvo dát rôzneho charakteru. Ich prehľad zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát

Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát		
Oblasť dát/téma	Zdroj údajov	Webová stránka
Obyvateľstvo	Obec Lieskovany Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.lieskovany.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.upsvar.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Bývanie	Obec Lieskovany Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011	www.lieskovany.sk datacube.statistics.sk/SODB/
Hospodárstvo	Obec Lieskovany Štatistický úrad SR Databáza regionálnej štatistiky Obchodný register Živnostenský register	www.lieskovany.sk www.statistics.sk datacube.statistics.sk www.orsr.sk www.zrsr.sk
Školstvo a vzdelávanie	Obec Lieskovany Centrum vedecko-technických informácií	www.lieskovany.sk www.cvtisr.sk
Zdravotníctvo	Obec Lieskovany	www.lieskovany.sk
Sociálna sféra	Obec Lieskovany Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny	www.lieskovany.sk www.upsvar.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

A.I Analýza vnútorného prostredia

Stručná história obce

Prvá písomná zmienka o Lieskovanoch pochádza z roku 1277. Obec patrí medzi najstaršie obce na Spiši. Obyvatelia v minulosti plnili povinnosti kráľovskej a strážnej služby, obec bola až do roku 1848 majetkom Mariássyovcov. Za vlády Márie Terézie získala obec pečať (r. 1772), erb, vlajku a ďalšie symboly. V r. 1787 mali Lieskovany 18 domov a 116 obyvateľov, v roku 1869 to bolo 127 obyvateľov. V roku 1930 bola vybudovaná škola, r. 1952 zavedený telefón a v r. 1955 – 56 bola obec elektrifikovaná. Do r. 1990 boli Lieskovany súčasťou (miestnou časťou) okresného mesta Spišská Nová Ves (PHSR obce Lieskovany 2005-).

Poloha katastrálneho územia a prírodné pomery

Obec Lieskovany leží v Košickom kraji, v okrese Spišská Nová Ves. Jej katastrálne územie susedí s katastrálnymi územiami: Spišská Nová Ves, Odorín a Markušovce.

Geologickú stavbu územia tvorí centrálnokarpatský paleogén – flyšové pásmo. To je tvorené najmä pieskovecami a vápnitými ílovcami (hutianske a zuberecké súvrstvie). Z hľadiska geomorfologického členenia patrí katastrálne územie obce do Alpsko-Himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne západné Karpaty, Fatransko-Tatranskej oblasti, celku Hornádska kotlina, podcelku Hornádske podolie a časti Hornádske podolie. Z aspektu vertikálnej disekcie reliéfu prevláda na území obce mierne zvlnený reliéf kotlinových pahorkatín.

Hydrologicky patrí územie obce do úmoria Čierneho mora a do povodia rieky Hornád. Najväčším tokom v katastri obce je Levočský potok, pretekajúci východnou časťou intravilánu. Okrem neho sa v katastri obce nachádza aj Krčmárov jarok a niekoľko ďalších menších bezmenných prítokov. Potoky na území obce majú snehovo-dažďový režim odtoku, čo znamená, že najvyššiu vodnosť majú v apríli až v júli (s

najvyššími prietokmi v máji) a najnižšiu v januári a februári. Kataster obce leží v hydrogeologickom rajóne PQ 115 (Paleogén Hornádskej a časti Popradskej kotliny).

Územie obce patrí do mierne teplej klimatickej oblasti, mierne teplého, mierne vlhkého okrsku (M2) so studenou zimou. Priemerná júlová teplota 16 °C a viac, priemerná januárová teplota -5 °C a menej. Priemerný ročný počet dní so snehovou pokrývkou v katastri obce je menej ako 80, priemerný ročný úhrn zrážok sa pohybuje okolo 600 mm. V januári dosahuje úhrn zrážok okolo 20 mm, v júli 80 mm. Pre územie je charakteristický veľký počet dní s hmlou v priebehu roka (80-100).

Z pôdných typov sa v katastri obce nachádzajú najmä kambizeme pseudoglejové nasýtené so sprievodnými pseudoglejmi modálnymi a kultizemnými. Poľnohospodárske pôdy v katastri obce sú ohrozené strednou vodnou eróziou a nie sú ohrozené veternou eróziou. Pôdy sú stredne úrodné (3/4 rozlohy patrí z hľadiska bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek do 2. triedy - kategória BPEJ 5-7). Z hľadiska fytogeografického členenia patrí kataster do ihličnatej fytogeograficko-vegetačnej zóny. Prirodzenou potenciálnou vegetáciou sú zmiešané listnato-ihličnaté lesy (s charakteristickým výskytom lipy, dubu, jelše, smreka, borovice a jarabiny) a v blízkosti Hornádu jelšové lesy. Zo stavovcov sú pre toto územie charakteristické najmä jeleň obyčajný, srnec hôrny, sviňa divá a liška obyčajná.

Kvalita životného prostredia

Ochrana prírody a krajiny

Z aspektu územnej ochrany prírody leží kataster obce Lieskovany v území s I. stupňom ochrany prírody a krajiny (ktorým je podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny územie celej Slovenskej republiky). Najbližšie k Lieskovanom sa nachádza Národný park Slovenský raj, pomerne blízko sa nachádza aj Tatranský národný park. V týchto národných parkoch sú vyčlenené zóny s 2. až 5. stupňom územnej ochrany. V obci sa nenachádzajú žiadne maloplošné chránené územia ani prvky ochrany prírody s vyšším stupňom ochrany.

Okrem samotných národných prírodných rezervácií (NPR) a prírodných rezervácií (PR), nachádzajúcich sa v uvedených národných parkoch, sa v blízkom okolí Lieskovian nachádza viacero maloplošných chránených území – napr. v katastroch obcí Markušovce a Odorín je to národná prírodná pamiatka Markušovské steny (4. stupeň ochrany) alebo prírodná pamiatka Markušovská transgresia paleogénu (rovnako 4. stupeň ochrany), v katastri mesta Spišská Nová Ves prírodná pamiatka Hutianske (4. stupeň ochrany), prírodná rezervácia Modrý vrch (4. stupeň ochrany), prírodná rezervácia Muráň (5. stupeň ochrany) alebo chránený areál Knola (4. stupeň ochrany).

Základným dokumentom pre realizáciu ochrany rozmanitosti podmienok a foriem života je Územný systém ekologickej stability. Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Spišská Nová Ves definuje v katastri obce Lieskovany regionálny biokoridor (RBK) Levočský potok.

Odpadové hospodárstvo

Systém zberu komunálnych odpadov je v obci nastavený podľa reálnych potrieb obyvateľov a zabezpečuje sa v súlade s ustanoveniami zákona NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov. Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu sa pohybuje okolo 30 %. Obec teda v tomto ukazovateli mierne zaostáva za cieľmi v oblasti nakladania s odpadmi, stanovenými pre Slovenskú republiku.

Na zber zmesového komunálneho odpadu sa používajú KUKA nádoby alebo veľkoobjemové kontajnery (VOK). V obci je zavedený kalendárový systém zberu zmesového odpadu – všetky nádoby na zmesový odpad sa vyvážajú v pravidelných intervaloch.

Na triedený zber papiera, plastov, kovov, skla a kompozitných obalov sa používajú KUKA nádoby, ktoré majú obyvatelia v rodinných domoch. Ďalšie nádoby na triedený odpad (1 100 l maloobjemové kontajnery) sú rozmiestnené na území obce. Objemný odpad, elektroodpad a odpad s obsahom škodlivých látok sa vyváža 2x ročne (na jar a na jeseň). Na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu sa používajú 1 100 l MOK, ktorými obec zabezpečila zberové kapacity v zmysle

zákona. Biologicky rozložiteľný komunálny odpad môžu obyvatelia ukladať aj v priestoroch miestneho záhradníctva, kde je zabezpečené jeho zhodnotenie.

Ochrana pred povodňami

Z hľadiska manažmentu povodí sa v katastri obce Lieskovany nenachádzajú žiadne lokality, ktoré by boli ohrozované povodňami. Jedinú potenciálnu hrozbu by mohol predstavovať Levočský potok, pretekajúci východne od intravilánu obce. Tento potok však aj pri sporadickom vyliatí (pri vysokých zrážkach) nespôsobuje povodňové škody.

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov a pohyb obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka zobrazuje základné parametre stavu a pohybu obyvateľstva obce Lieskovany za posledných 10 rokov. Počet obyvateľov sa v tomto období zvýšil o 73 (z 295 v roku 2011 na 368 v roku 2020).

Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva

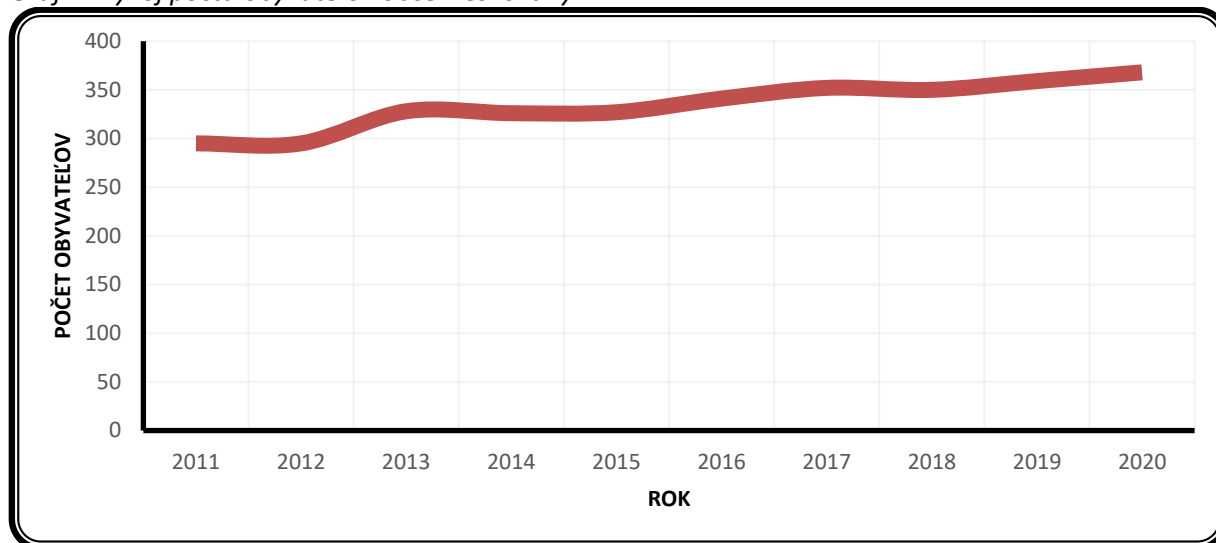
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvateľov (k 31.12.)	295	295	328	326	327	341	352	350	359	368
Živonarodení	6	2	5	2	1	5	3	1	3	1
Zomrelí	4	1	2	6	4	4	3	4	3	1
Bilancia prirodzeného pohybu	2	1	3	-4	-3	1	0	-3	0	0
Pristáhovaní	6	15	33	5	8	16	15	5	15	15
Vysťahovaní	8	16	3	3	4	3	4	4	6	6
Migračné saldo	-2	-1	30	2	4	13	11	1	9	9
Bilancia celkového pohybu	0	0	33	-2	1	14	11	-2	9	9
Hr.m. živorodenosti (‰)	20,3	6,8	15,2	6,1	3,1	14,7	8,5	2,9	8,4	2,7
Hr.m. úmrtnosti (‰)	13,6	3,4	6,1	18,4	12,2	11,7	8,5	11,4	8,4	2,7
Hr.m. prirodzeného prírastku (‰)	6,8	3,4	9,1	-12,3	-9,2	2,9	0,0	-8,6	0,0	0,0
Hr.m. imigrácie (‰)	20,3	50,8	100,6	15,3	24,5	46,9	42,6	14,3	41,8	40,8
Hr.m. emigrácie (‰)	27,1	54,2	9,1	9,2	12,2	8,8	11,4	11,4	16,7	16,3
Hr.m. migračného salda (‰)	-6,8	-3,4	91,5	6,1	12,2	38,1	31,3	2,9	25,1	24,5
Hr.m. celkového prírastku (‰)	0,0	0,0	100,6	-6,1	3,1	41,1	31,3	-5,7	25,1	24,5

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné prepočty

Vývoj počtu obyvateľov obce Lieskovany za ostatných 10 rokov má výrazne stúpajúci trend. V porovnaní s rokom 2011 bol počet obyvateľov obce na konci roku 2020 až o 25 % vyšší.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Lieskovany

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

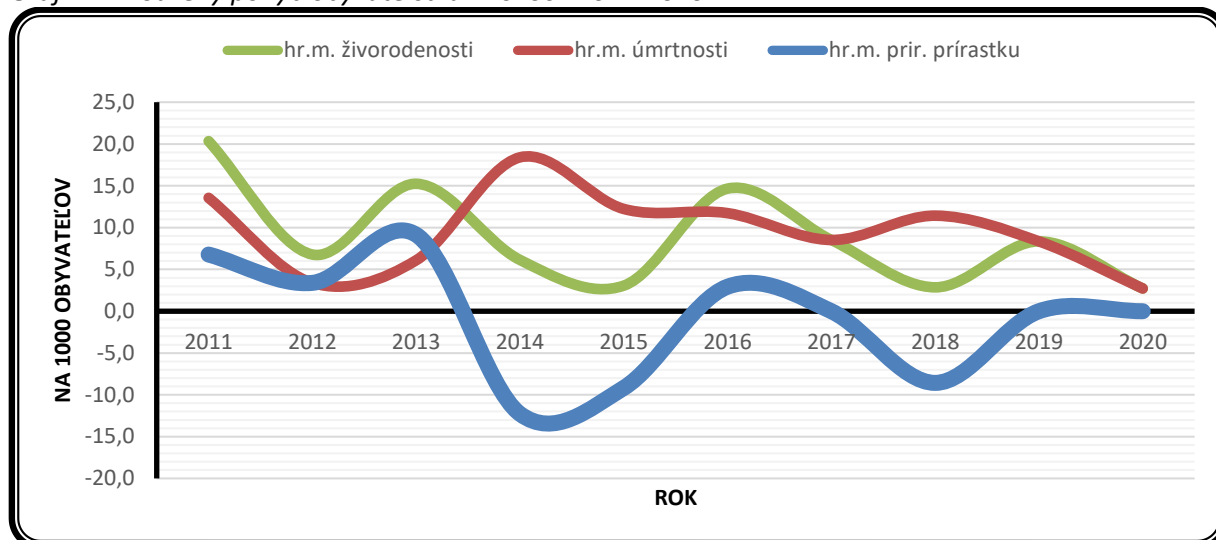
Úroveň natality za posledných 10 rokov mala pomerne nevyrovnaný priebeh, keď sa pohybovala v rozmedzí cca 3 – 20 ‰ (čo je však v obciach s takýmto nízkym počtom obyvateľov prirodzené). Počet narodených detí sa v obci medziročne pohyboval v rozmedzí 1 – 6. Priemerná hodnota ukazovateľa hrubej miery živorodenosti za celé hodnotené obdobie, teda za posledných 10 rokov, bola v Lieskovanoch 8,9 ‰. Obec teda v tomto ukazovateli dosahuje málo priaznivé hodnoty. Pre porovnanie, v okrese Spišská Nová Ves sa hr. m. živorodenosti pohybuje na úrovni cca 13,0 ‰, v Košickom kraji 11,0 ‰ a v Slovenskej republike na úrovni cca 10,5 ‰.

Medziročný vývoj počtu zomrelých mal, rovnako ako u živonarodených, taktiež menej vyrovnaný priebeh. Najmenej zomrelých za posledných 10 rokov bolo v rokoch 2012 a 2020 zhodne po 1 osobe), najviac v roku 2014 (6 osôb). Úroveň mortality sa teda pohybovala v rozmedzí od 2,7 po 18,4 ‰, pričom priemer za posledných 10 hodnotených rokov bol v Lieskovanoch 9,6 ‰. V obci teda môžeme pozorovať nižšiu mieru úmrtnosti akú má Slovenská republika (cca 11,0 ‰) i Košický kraj (10,5 ‰) a približne rovnakú ako okres Spišská Nová Ves (cca 9,5 ‰).

Takéto hodnoty hrubej miery živorodenosti a hrubej miery úmrtnosti sa odzrkadľujú v bilancii prirodzeného pohybu obyvateľstva Lieskovian. Obec bola počas hodnoteného obdobia 4x populačne zisková, až 3x bola bilancia vyrovnaná (2017, 2019 a 2020) a negatívnu bilanciu prirodzeného pohybu zaznamenala 3x. Hrubá miera prirodzeného prírastku sa v posledných 10 rokoch pohybovala v rozmedzí od -12,3 ‰ po 6,8 ‰. Keďže však prirodzené úbytky boli celkovo vyššie ako prirodzené prírastky, reprodukcia obyvateľstva za posledných 10 rokov bola neefektívna. Celkovo možno konštatovať, že prirodzenými populačnými procesmi dochádzalo v obci k miernemu úbytku obyvateľov.

Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

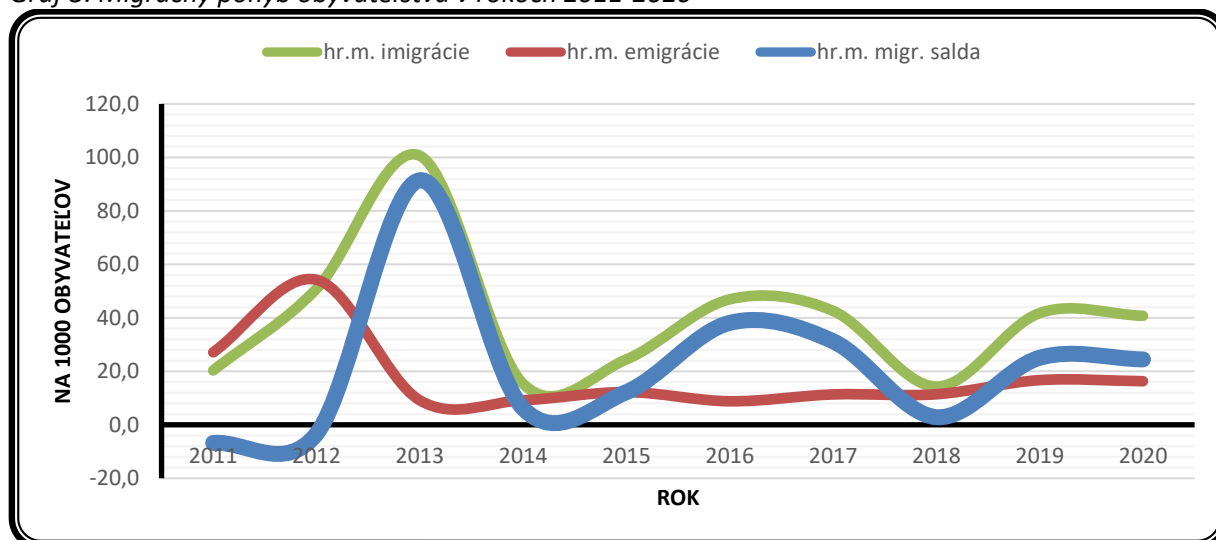

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Zatiaľ čo vývoj prirodzeného pohybu je v obci mierne negatívny, vývoj z hľadiska migračného pohybu už takým nie je. Hrubá miera imigrácie sa v obci za posledných 10 rokov pohybovala v priemere na úrovni 39,8 ‰ (priemerne sa ročne prisťahovalo 13,3 osoby). Hrubá miera emigrácie v hodnotenom období dosahovala oveľa nižšie hodnoty, pričom jej priemerná úroveň bola len 17,7 ‰ (v priemere 5,7 vysťahovaných osôb ročne).

Výsledkom hore uvedených procesov bol veľmi priaznivý vývoj migračného salda, ktoré sa pohybovalo v rozmedzí od -2 osôb v roku 2011 po +30 osôb v roku 2013. Kladné migračné saldo obec zaznamenala až 8x a 2x bolo migračné saldo záporné. Väčšinu hodnoteného obdobia teda obec vykazuje pozitívnu bilanciu migračného salda. Možno teda konštatovať, že trend vývoja za posledných 10 rokov je veľmi priaznivý.

Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

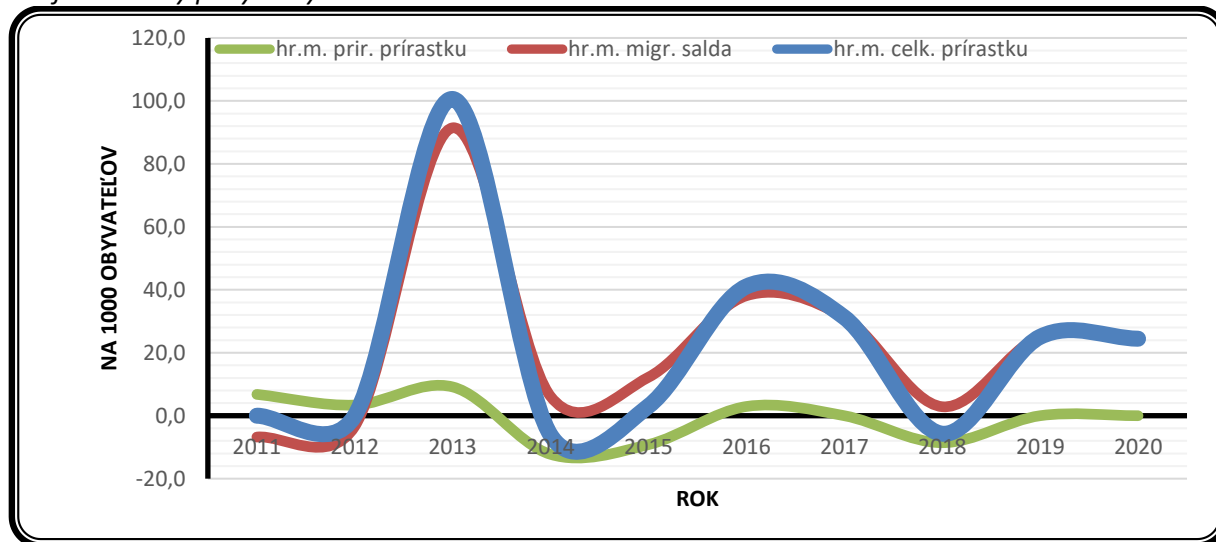
Hrubá miera prirodzeného prírastku dosiahla počas hodnoteného obdobia zápornú hodnotu (viac ľudí za ostatných 10 rokov zomrelo ako sa ich narodilo), čiže prirodzenými populačnými procesmi počet obyvateľov klesol. Naproti tomu, hrubá miera migračného salda dosahovala väčšinou kladné hodnoty,

znamenajúce výrazný migračný prírastok obyvateľstva (viac ľudí sa do obce v danom roku prisťahovalo ako sa z nej vysťahovalo).

Výsledkom kombinácie vyššie popísaných prirodzených populačných procesov a migračných procesov je výrazný celkový prírastok obyvateľov obce Lieskovany. Celkovú situáciu ohľadne populačného vývoja v obci možno teda hodnotiť veľmi pozitívne (keďže počet obyvateľov zo strednodobého hľadiska prudko rastie).

Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

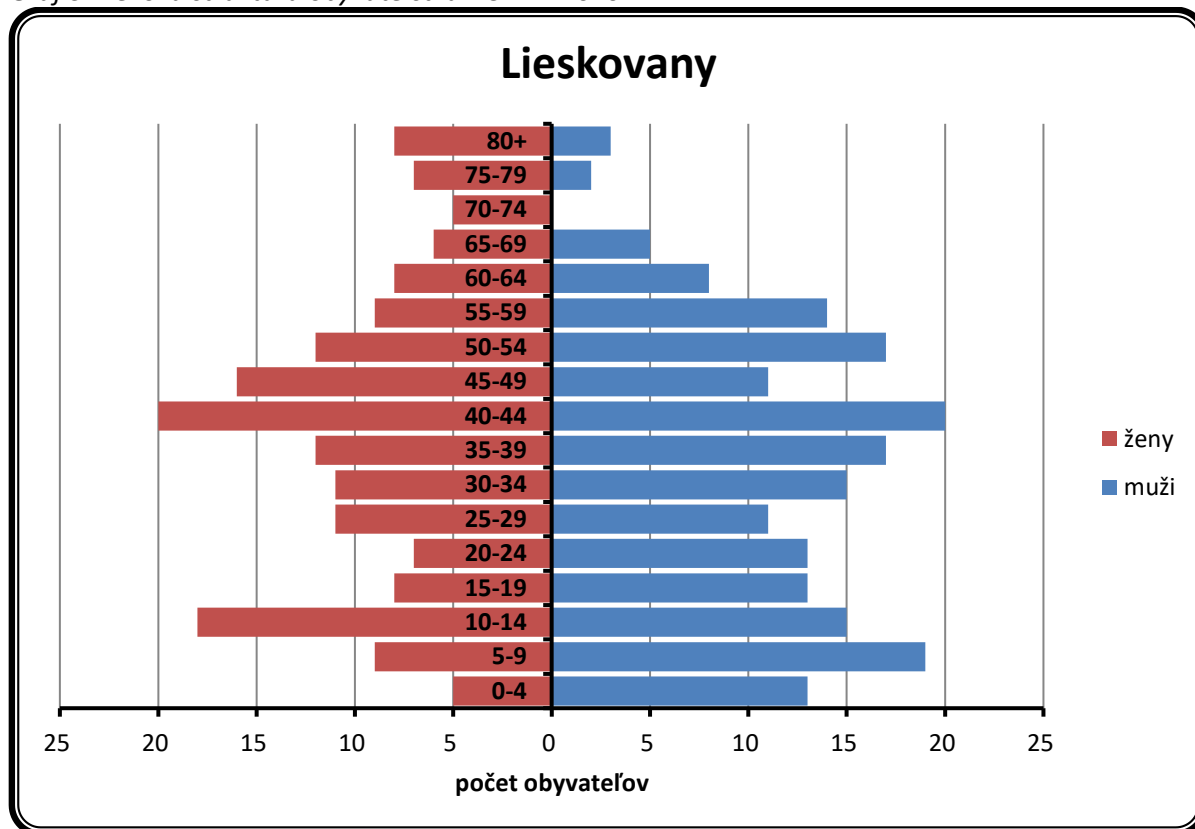
Štruktúra obyvateľov podľa pohlavia a veku

Veková pyramída obyvateľstva Lieskovian ukazuje, že v obci sa z pohľadu demografickej reprodukcie nachádza prechodný typ medzi regresívnym a stacionárnym typom populácie, keďže početnosť predreprodukčnej zložky (0-14 r.) je približne vyrovnaná s početnosťou poreprodukčnej (nad 50 r.) zložky obyvateľstva (v pomere 79 k 104 k 31.12.2020). Najvyššie zastúpenie v štruktúre obyvateľstva Lieskovian majú vekové skupiny (podľa poradia) 40-44 ročných (40 obyvateľov), 10-14 ročných (33) a 35-39 ročných spolu s 50-54 ročnými (zhodne po 29 obyvateľov). K 31.12.2020 tu spomedzi 368 obyvateľov žilo 79 detí do 14 rokov a 36 seniorov vo veku nad 65 rokov. Zo spomínaných 368 obyvateľov tu k uvedenému dátumu žilo 196 mužov a 172 žien.

V nadväznosti na typ vekovej pyramídy a typ populácie možno konštatovať, že z dlhodobého hľadiska bude prostredníctvom prirodzeného pohybu počet obyvateľov obce (pri nezmenených podmienkach) stagnovať.

Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2020

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Obyvateľstvo obce starne. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, priemerný vek obyvateľstva sa za ostatných 10 rokov zvýšil z 35,26 na 36,93 rokov. V porovnaní so Slovenskou republikou však v obci žije výrazne mladšie obyvateľstvo, to zároveň starne pomalším tempom ako je tomu v SR.

Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva

Priemerný vek / rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lieskovany	35,26	35,83	35,32	35,43	36,25	35,97	35,97	36,64	36,71	36,93
Slovenská republika	39,05	39,32	39,6	39,87	40,13	40,37	40,59	40,82	41,06	41,26

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

V štruktúre obyvateľstva vo vzťahu k ekonomickej aktivite, teda podľa produktívnych vekových skupín, prevláda predproduktívna zložka (0-14 r.) nad poproduktívnou zložkou (65+ r.) obyvateľstva, pričom podiel produktívnej zložky je 68,8 %.

Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín

k 31.12.2020	Počet obyvateľov	Veková štruktúra obyvateľov					
		počet			podiel (%)		
		0-14	15-64	65+	0-14	15-64	65+
Lieskovany	368	79	253	36	21,5	68,8	9,8

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Národnostná a konfesijná štruktúra

Národnostné zloženie obyvateľstva Lieskovian bolo v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 takmer homogénne, keďže v ňom podľa jeho výsledkov výrazne dominovala slovenská národnosť s 97,8 % obyvateľov (357 z 365 osôb).

Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti

Národnosť	Počet obyvateľov	Podiel (%)
slovenská	357	97,8
rusínska	1	0,3
česká	1	0,3
nezistená	6	1,6
SPOLU	365	100,0

Zdroj: SODB 2021

V konfesijnej štruktúre obyvateľstva v čase Sčítania 2021 výrazne dominovalo rímskokatolícke vierovyznanie s 80,8 % obyvateľov (295 z 365 obyvateľov), vyššie zastúpenie mala aj Gréckokatolícka cirkev (4,1 %; 15 obyvateľov). K žiadnemu náboženstvu sa nehlásilo 12,3 % obyvateľov obce (45 osôb) a u 1,6 % obyvateľov (6 osôb) príslušnosť ku konfesiám zistená nebola (SODB 2021).

Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania

Konfesia	Počet obyvateľov	Podiel (%)
bez náboženského vyznania	45	12,3
Rímskokatolícka cirkev	295	80,8
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2	0,6
Gréckokatolícka cirkev	15	4,1
ostatné a nepresne určené kresťanské cirkvi	1	0,3
iné	1	0,3
nezistené	6	1,6
SPOLU	365	100,0

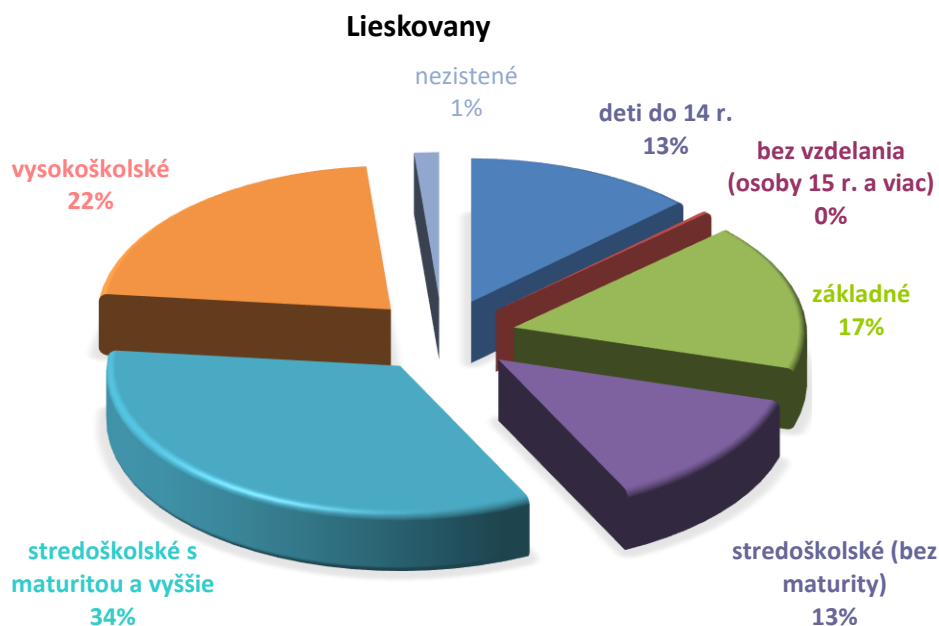
Zdroj: SODB 2021

Vzdelanostná štruktúra

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021 (SODB 2021) malo v tom čase (k 1.1.2021) 17 % obyvateľov obce ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie len základné vzdelanie (tzn. osoby vo veku 15 rokov a viac, ktoré neukončili žiadne vzdelanie + osoby s ukončeným základným vzdelaním). Stredoškolské vzdelanie bez maturity (max. výučný list) malo 13 % a stredoškolské vzdelanie s maturitou a vyššie 34 % obyvateľov Lieskovian. Vysokoškolské vzdelanie malo v roku 2021 až 22 % obyvateľov obce.

Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania

Zdroj: SODB 2021

Zamestnanosť

Ukazovateľ „odvetvie ekonomickej činnosti“ predstavuje druh výroby alebo činnosti podniku alebo iného subjektu, ktorú obyvateľ aktuálne alebo v poslednom pracovnoprávnom vzťahu vykonával. Vzťahuje sa na obyvateľov starších ako 16 rokov, ktorí už niekedy pracovali.

Podľa SODB 2011 výrazne najväčšiu časť zo 155 ekonomicky aktívnych obyvateľov Lieskovian predstavovali v tom čase pracujúci v odvetviach priemyselnej výroby (45 obyvateľov; 29 % z celkového počtu EAO). Významnejšie zastúpenie medzi pracujúcimi mali ešte odvetvia veľkoobchodu a maloobchodu (17 obyvateľov), stavebníctva (16 ob.) a zdravotníctva a sociálnej pomoci (15 ob.). Keďže sú Lieskovany vidieckou obcou s minimom pracovných príležitostí, dôležitú úlohu v otázke zamestnanosti obyvateľstva zohráva dochádzka do zamestnania. Ako vidieť z nasledujúcej tabuľky, viac ako štyria z piatich ekonomicky aktívnych obyvateľov (85,81 %) museli v tom čase za prácou odchádzať mimo obec svojho bydliska. Až v 11 odvetviach zo 14 bol podiel dochádzajúcich mimo obec svojho bydliska 80 % a vyšší. Na druhej strane, najnižší podiel dochádzajúcich do zamestnania bol v odvetví stavebníctva. Z 5 osôb v kategórii „nezistené“ (osoby, ktoré neuviedli v ktorom odvetví pracujú) 2 dochádzali za prácou mimo obec svojho bydliska.

Tabuľka 8: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti

Odvetvie ekonomickej činnosti ²	Počet EAO	podiel dochádzajúcich do zamestnania v danom odvetví (%)	
		z toho dochádza do zamestnania	
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a ťažba dreva, rybolov	6	5	83,33
Priemyselná výroba, iná ťažba a dobývanie	45	43	95,56
Dodávka energií, odpadové hospodárstvo	3	3	100,00
Stavebníctvo	16	10	62,50
Veľkoobchod, maloobchod	17	13	76,47
Doprava a skladovanie	11	10	90,91
Ubytovacie a stravovacie služby	0	0	-
Činnosti v oblasti nehnuteľností, financií, poisťovania, informácií a komunikácie	7	7	100,00
Odborné, vedecké a technické činnosti	3	3	100,00
Administratívne a podporné služby	1	1	100,00
Verejná správa a obrana	12	10	83,33
Vzdelávanie	7	6	85,71
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	15	14	93,33
Ostatné činnosti spolu	7	6	85,71
Nezistené	5	2	40,00
Spolu	155	133	85,81

Zdroj: SODB 2011

Najdôležitejším miestom dochádzky za prácou bolo pre obyvateľov Lieskovian v čase Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2011 mesto Spišská Nová Ves (do ktorého dochádzalo za prácou 68 obyvateľov, najviac do odvetvia priemyselnej výroby). Do inej obce v rámci okresu Spišská Nová Ves odchádzalo celkovo 76 osôb, do iných okresov v rámci SR celkom 11 osôb a do zahraničia 19 ekonomicky aktívnych obyvateľov (SODB 2011).

V ostatných 10-15 rokoch, najmä v súvislosti s nástupom informačného veku a masívnym rozvojom informačno-komunikačných technológií, sa na trhu práce (predovšetkým na primárnom³) čoraz väčší dôraz kladie na digitálne zručnosti zamestnancov. Schopnosť osôb uplatniť sa na trhu práce je vo výraznej miere determinovaná úrovňou ich počítačových znalostí. Z tohto aspektu je veľmi priaznivým momentom digitálna gramotnosť obyvateľov Lieskovian. Dve tretiny obyvateľov ovládalo prácu s internetom (67,8 % trvalo bývajúcich obyvateľov) a prácu s textom (65,8 %). Tri pätiny obyvateľov ovládalo prácu s elektronickou poštou (61,3 % obyvateľov) a prácu s tabuľkami ovládala viac ako polovica obyvateľov obce (52,4 %). Ozajstný počet obyvateľov ovládajúcich/neovládajúcich prácu s počítačom sa však mohol líšiť, keďže približne 5 % obyvateľov neuviedlo svoje digitálne schopnosti.

² kvôli zjednodušeniu a prehľadnosti sú niektoré odvetvia v danej tabuľke oproti klasifikácii SK NACE Rev.2 spojené

³ Na základe teórie duálneho trhu práce rozlišujeme primárny a sekundárny trh práce. Na primárnom trhu práce sú lepšie a výhodnejšie pracovné príležitosti s vyššou prestížou, poväčšine lepšie pracovné podmienky, možnosti profesionálneho rastu a vyššie mzdy. Na sekundárnom trhu práce sú pracovné miesta s nižšou prestížou, nižšou mzdovou úrovňou a nižšie sú aj kvalifikačné nároky na pracovníkov. Poväčšine sa tu jedná o „manuálnu“ prácu.

Navyše, od získania týchto údajov prešlo viac ako 10 rokov, takže je veľmi pravdepodobné, že digitálna gramotnosť obyvateľov obce ešte narastá.

Tabuľka 9: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí

Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	práca s textom			práca s tabuľkami		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
	192	84	16	153	120	19
	práca s elektronickou poštou (e-mail)			práca s internetom		
	áno	nie	nezistené	áno	nie	nezistené
292	179	98	15	198	83	11

Zdroj: SODB 2011

Nezamestnanosť

Výrazným sociálno-ekonomickým javom spojeným s existenciou trhu práce je nezamestnanosť. Tá predstavuje jednak vážny ekonomický problém, pretože reprezentuje stratenú potenciálnu hodnotu celej ekonomiky, no zároveň je i významným sociálnym indikátorom, pretože, ako to dokazujú viaceré štúdie, je spojená s takými spoločenskými javmi, ako je zvýšená rozvodovosť, kriminalita, zlé mentálne a fyzické zdravie, rôzne sociálno-patologické javy a pod.

Existencia nezamestnanosti má teda silný vplyv na život samotných nezamestnaných. Strata zamestnania prináša pre jednotlivca rôzne negatívne dôsledky, ktoré sa netýkajú len poklesu životnej úrovne, spojeného s poklesom príjmu, ale aj výrazných zmien v každodennom živote, spoločenských vzťahoch, hodnotách, v sociálnych inštitúciách (najmä v rodine). Nezamestnaní majú menej priestoru pre prijímanie zásadných rozhodnutí o svojom živote a menšiu šancu rozvíjať svoje zručnosti. S výskytom nezamestnanosti, najmä dlhodobej, hrozí pre jednotlivca riziko asociálneho správania, spôsobené nadbytkom času, nudou, nedostatkom programu a povinností a vylúčením zo spoločnosti. Medzi najcitlivejšie a najzávažnejšie dôsledky nezamestnanosti patrí výskyt chudoby. Chudoba a nezamestnanosť sú totiž veľmi úzko korelujúce fenomény, spôsobujúce jednotlivcom ťažké sociálne a psychologické dôsledky.

Počet uchádzačov o zamestnanie sa v obci Lieskovany za posledných 10 rokov pohyboval v rozmedzí 3 až 20. Miera nezamestnanosti sa teda v obci v ostatnom období pohybovala v rozpätí od 1,9 % (2017 a 2018) po 12,9 % (2014), pričom k 31.12.2021 bola na úrovni 3,9 %. Pre porovnanie, k 31.12.2021 bola miera nezamestnanosti v okrese Spišská Nová Ves 10,1 %, v Košickom kraji bola na úrovni 10,9 % a v Slovenskej republike 7,4 %. V okolitých okresoch, s ktorými okres Spišská Nová Ves susedí, bola nasledovná: Poprad 7,4 %, Levoča 11,3 %, Prešov 9,1 %, Rožňava 17,0 % a Gelnica 12,5 %.

Tabuľka 10: Vývoj nezamestnanosti v obci

k 31.12.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet UoZ	17	18	20	8	18	3	3	4	8	6
Miera nezamestnanosti* (%)	11,0	11,6	12,9	5,2	11,6	1,9	1,9	2,6	5,2	3,9

* Na výpočet miery nezamestnanosti bol použitý zatiaľ jediný dostupný údaj o ekonomicky aktívnom obyvateľstve v obci (dostupný v čase spracovania týchto údajov), ktorý pochádza zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, UPSVaR, vlastné spracovanie

Na konci roku 2021 bolo v obci Lieskovany prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny evidovaných 6 uchádzačov o zamestnanie. Z tohto počtu boli 3 muži a 3 ženy. Ako ukazuje nasledujúca tabuľka, rozloženie UoZ podľa jednotlivých vekových skupín je rovnomerné. V obci teda neexistuje žiadna veková skupina, ktorá by bola v porovnaní s inými výraznejšie marginalizovaná.

Tabuľka 11: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020

do 19 r.		20-29 r.		30-39 r.		40-49 r.		50-59 r.		nad 60 r.		UoZ spolu	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
1	16,7	0	0,0	1	16,7	2	33,3	2	33,3	0	0,0	6	100

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že so zvyšujúcim stupňom dosiahnutého vzdelania sa pre jednotlivých obyvateľov zvyšuje pravdepodobnosť uplatnenia na trhu práce. Z tohto hľadiska je v Lieskovanych veľmi pozitívnou skutočnosť, že zo 6 uchádzačov o zamestnanie na konci roku 2021 nebol ani jeden UoZ s najvyšším ukončeným vzdelaním základným alebo bez vzdelania.

Graf 7: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2021

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie patrí medzi najvýznamnejšie parciálne indikátory, poukazujúce na „zdravie“ ekonomickej a sociálnej sféry v tom – ktorom regióne. S nepriaznivou štruktúrou UoZ podľa doby evidencie (tzn. s vysokým podielom dlhodobo nezamestnaných osôb – nad 12 mesiacov) sa spájajú výrazné problémy ekonomického a sociálneho charakteru (vysoké sociálne dávky, „neschopnosť“ zamestnať takýchto obyvateľov, chudoba, sociálno-patologické javy a pod.). Z hľadiska štruktúry uchádzačov o zamestnanie podľa doby evidencie sa sleduje predovšetkým podiel dlhodobo nezamestnaných osôb na celkovom počte uchádzačov o zamestnanie, keďže dlhodobá nezamestnanosť patrí medzi výrazne negatívne ukazovatele socioekonomického rozvoja (resp. zaostalosti) daného regiónu.

V Slovenskej republike sa podiel krátkodobo nezamestnaných (menej ako 7 mesiacov) v roku 2021 pohyboval na úrovni cca 35 %, podiel strednodobo nezamestnaných (7 – 12 mesiacov) na úrovni cca 18 % a podiel dlhodobo nezamestnaných až okolo úrovne 47 % (pričom Slovenská republika a špeciálne regióny východného Slovenska vykazujú dokonca najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov v rámci všetkých regiónov Európskej únie). V Lieskovanych bol k 31.12.2021 podiel dlhodobo nezamestnaných obyvateľov (nad 12 mesiacov) 50 % (3 osoby).

Graf 8: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2021

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Štruktúra uchádzačov o zamestnanie podľa klasifikácie zamestnaní (KZAM) nám zatrieduje nezamestnaných do skupín podľa toho, aký charakter malo pracovné miesto, ktoré zaujímal terajší uchádzač o zamestnanie bezprostredne pred tým, než bol zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Jednotlivé zamestnania sú v KZAM rozdelené do tried podľa charakteru práce, zložitosti, zodpovednosti a kvalifikačnej náročnosti práce. Pri KZAM sa dôraz kladie na charakter pracovného miesta a nie na to, či zamestnanec v konkrétnom zamestnaní je viac alebo menej kvalifikovaný ako iný zamestnanec v rovnakom zamestnaní. Najvyšší podiel v štruktúre UoZ podľa KZAM mali v Lieskovanych administratívni pracovníci a operátori a montéri strojov a zariadení (zhodne po 2 UoZ zo 6; po 33,3 %).

Tabuľka 12: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2021

Trieda KZAM	Počet UoZ	Podiel (%)
0 - Príslušníci ozbrojených síl	0	0,0
1 - Zákonodarcovia, riadiaci pracovníci	0	0,0
2 - Špecialisti	0	0,0
3 - Technici a odborní pracovníci	0	0,0
4 - Administratívni pracovníci	2	33,3
5 - Pracovníci v službách a obchode	0	0,0
6 - Kvalifikovaní pracovníci v poľnohospodárstve, lesníctve a rybárstve	0	0,0
7 - Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	1	16,7
8 - Operátori a montéri strojov a zariadení	2	33,3
9 - Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	0	0,0
N/A - neurčené	1	16,7
Spolu	6	100,0

Zdroj: UPSVaR, vlastné spracovanie

Domový a bytový fond

Charakteristika domového a bytového fondu v Lieskovanych je veľmi dobrá. V čase Sčítania 2021 (SODB 2021) sa v obci nachádzalo spolu 106 domov, v ktorých bolo 114 bytov. V štruktúre domového fondu prevládali predovšetkým rodinné domy (103 domov; 97,2 %). V obci sa nenachádza žiadny bytový dom. Napojenie na verejný vodovod priamo v dome malo v tom čase až 99 domov (93,4 %). Žiadnu vodovodnú prípojku nemal len 1 dom. Pripojenie na verejnú kanalizačnú sieť malo až 102 domov (96,2 %), pričom len 1 dom bol úplne bez kanalizácie (tzn. ani verejná kanalizácia, septik, žumpa, ani domová čistička). V obci sa nachádzajú najmä stredne veľké byty (s 3 obytnými miestnosťami). Väčšina bytov v obci bola postavená počas socializmu. V Lieskovanych však dochádza k pomerne výraznej výstavbe nových rodinných domov, čo má za následok ďalšie zlepšovanie domového a bytového fondu.

Tabuľka 13: Počet domov podľa typu domu

	Počet domov	Podiel (%)
rodinný dom	103	97,2
bytový dom	0	0,0
polyfunkčná budova	0	0,0
ostatné budovy na bývanie	0	0,0
neskolaudovaný rodinný dom	1	0,9
núdzový objekt, neurčený na bývanie	0	0,0
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	0	0,0
ostatné	2	1,9
nezistený	0	0,0
SPOLU	106	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 14: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky

	v dome - z verejnej siete	v dome - vlastná	mimo domu - z verejnej siete	mimo domu - vlastná	bez prípojky	nezistený	Spolu
Počet domov	99	5	0	0	1	1	106
Podiel (%)	93,4	4,7	0,0	0,0	0,9	0,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 15: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému

	septik, žumpa	prípojka na kanalizačnú sieť	domáca čistička odpadových vôd	bez kanalizácie	nezistený	Spolu
Počet domov	2	102	0	1	1	106
Podiel (%)	1,9	96,2	0,0	0,9	0,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 16: Byty podľa obytných miestností

	1 obytná miestnosť	2 obytné miestnosti	3 obytné miestnosti	4 obytné miestnosti	5 a viac obytných miestností	nezistené	Spolu
Počet domov	4	7	41	36	23	3	114
Podiel (%)	3,51	6,14	35,96	31,58	20,19	2,63	100,0

Zdroj: SODB 2021

Tabuľka 17: Domy podľa obdobia výstavby

	pred r. 1919	1919-1945	1946-1960	1961-1980	1981-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a neskôr	nezistené	Spolu
Počet domov	8	14	6	21	13	17	13	12	2	106
Podiel (%)	7,6	13,2	5,7	19,8	12,3	16,0	12,3	11,3	1,9	100,0

Zdroj: SODB 2021

Obec má spracovaný územný plán. Ten do budúcnosti počíta s ďalším rozvojom bývania v rodinných domoch v nových lokalitách IBV (najmä v lokalite „Pri kapličke“). V tejto súvislosti je pre obec mimoriadne priaznivým momentom skutočnosť, že aktuálne prebieha komplexný projekt pozemkových úprav. Po jeho vykonaní dôjde k prerozdeleniu parciel v katastri obce a výrazným spôsobom sa zjednodušia vlastnícke vzťahy. To bude mať za následok nielen jednoduchšie podmienky z hľadiska výstavby nových rodinných domov a prípravy lokalít na IBV, ale výrazne to napomôže celkovému rozvoju obce do budúcnosti.

Dopravná infraštruktúra

Obec Lieskovany leží na krátkej ceste III. triedy č. 3246, ktorá spája obec s ďalšou cestou III. triedy č. 3244 (táto cesta vedie zo Spišskej Novej Vsi do Poráča). Severovýchodnou časťou katastra obce prebieha cesta II. triedy č. 536, vedúca zo Spišského Štvrtku do Spišských Vláh. Najbližšie napojenie Lieskovian na cestu I. triedy predstavuje cesta I/18 v Levoči alebo v Spišskom Štvrtku, pričom rovnakými miestami prechádza aj najdôležitejšia dopravná tepna Slovenska – diaľnica D1 (nachádzajú sa tam aj výjazdy na túto diaľnicu). Z aspektu pripojenia obce na nadradenú dopravnú infraštruktúru a na cesty I. triedy je teda poloha Lieskovian pomerne výhodná. Najdôležitejším dopravným uzlom pre Lieskovany je Spišská Nová Ves a tiež mesto Poprad, na území ktorého sa nachádzajú zastávky medzinárodnej autobusovej i železničnej prepravy ako i medzinárodné letisko. Linky autobusovej dopravy zabezpečujú pre obyvateľov obce spojenie s okolitými obcami a mestami (tieto linky však do obce nezachádzajú, zastávka je na križovatke ciest III. triedy). Miestne komunikácie v Lieskovianoch majú prevažne bezprašnú povrchovú úpravu s rôznym šírkovým usporiadaním. Kvalita miestnych ciest v obci je poväčšine na dobrej úrovni.

Odstavné parkovacie plochy pre osobné automobily sa nachádzajú v centrálnej časti obce pri obecnom úrade a pri športových ihriskách. Do budúcnosti je preto vhodné, v nadväznosti na všeobecný trend rozvoja automobilovej dopravy a zvyšovania počtu áut v domácnostiach, počítať s výstavbou nových odstavňových plôch pre vozidlá najmä v lokalitách so zvýšenou hustotou parkujúcich áut (centrum obce). Chodníky sú v obci vybudované v jej centrálnej časti pri športových ihriskách a na ulici v severnej časti obce. Bariérou z hľadiska prípadnej výstavby nových chodníkov pozdĺž komunikácií v intraviláne obce

sú morfológické a územno-technické charakteristiky príslušného územia, keďže tesne na vozovku nadväzujú rodinné domy s pozemkami súkromných osôb. V strednodobom horizonte je vhodné uvažovať s rozvojom plôch určených pre chodcov v miestach, kde to lokálne podmienky dovoľujú.

Lieskovany nemajú priame železničné spojenie. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Spišskej Novej Vsi. Najbližšia železnica celoštátneho a medzinárodného významu sa nachádza v Poprade, rovnako sa v Poprade nachádza aj letisko medzinárodného významu (odkiaľ však lieta len málo pravidelných liniek a uskutočňujú sa tu poväčšine len charterové lety). Ďalšie letisko sa nachádza v Košiciach, to ponúka širšie možnosti spojenia s Európou ako Poprad. Veľký význam má však letisko Kraków-Balice, z ktorého množstvo operujúcich leteckých spoločností zabezpečuje spojenie s väčšinou Európy.

Technická infraštruktúra

Lieskovany majú na výbornej úrovni vybudovanú technickú infraštruktúru. V obci je vybudovaný verejný vodovod, ktorý prevádzkuje Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Rovnako je v obci vybudovaná aj kanalizácia, ktorú spoločne s čističkou odpadových vôd prevádzkuje obec. ČOV je vybudovaná vo východnej časti obce, nedávno bola zrekonštruovaná. Jej kapacita je však už aktuálne takmer naplnená, preto je potrebné túto kapacitu rozšíriť. Priaznivým momentom je taktiež napojenie budov v obci na plyn. Zrekonštruované bolo aj verejné osvetlenie, zavedené boli energeticky úspornejšie svetelné body, čím sa dosahuje úspora na spotrebe elektrickej energie. Mobilný signál je v obci dostupný od všetkých mobilných operátorov a dostupné je tiež internetové pripojenie.

Tabuľka 18: Vybavenie technickou infraštruktúrou

Technická infraštruktúra	
vodovod	áno
kanalizácia	áno
ČOV	áno
plyn	áno
elektrina, verejné osvetlenie	áno
obecný rozhlas	áno
mobilný operátor	áno
internet	áno

Zdroj: Obecný úrad

Zdravotnícka a sociálna infraštruktúra, služby

Obyvatelia obce musia za zdravotnou starostlivosťou dochádzať. Ambulancie praktického lekára pre dospelých, pre deti a dorast, stomatologická ambulancia ako aj rôzne ďalšie zdravotnícke ambulancie a špecializované zdravotnícke zariadenia sa nachádzajú najmä v Spišskej Novej Vsi, v Poprade a v Levoči. Záchranná zdravotná služba s územnou pôsobnosťou pre Lieskovany sídli v Sp. Novej Vsi. Najbližšia stanica Hasičského a záchranného zboru (profesionálnych hasičov) sídli taktiež v Spišskej Novej Vsi. V Lieskovanych funguje aj Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý má sídlo v centrálnej časti obce v zrekonštruovanej budove DHZ (a nedávno vybudovanej prístavbe). Tento zbor v prípade mimoriadnej udalosti v obci spolupracuje s profesionálnymi hasičmi.

V obci sa nenachádza pobočka pošty. Najbližšia pobočka banky, bankomat, čerpacia stanica a najbližšia pobočka zdravotnej poisťovne sa nachádzajú v Spišskej Novej Vsi. V budove v centrálnej časti obce je situovaná predajňa zmiešaného tovaru. Okrem vyššie uvedených základných zariadení a služieb sociálnej infraštruktúry sa v obci nachádzajú (resp. sú pre obyvateľov dostupné) aj ďalšie služby. V južnej časti obce sa nachádza záhradníctvo MUŠKÁT, ktoré predáva záhradnícke potreby a poskytuje rôzne záhradnícke služby vrátane záhradného architekta. Povožnícke služby a hipoterapiu v obci prevádzkuje Pavel Haško PKA. V obci sú dostupné napr. aj zemné a stavebné práce, pomocné stavebné

práce, dokončovacie stavebné práce, počítačové, marketingové služby a služby finančného poradenstva, bezpečnostnotechnické služby a iné.

Tabuľka 19: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2021)

Praktický lekár pre dospelých	nie	Zariadenie sociálnych služieb	nie
Praktický lekár pre deti a dorast	nie	Pošta	nie
Stomatologická ambulancia	nie	Predajňa zmiešaného tovaru	áno
Gynekologická ambulancia	nie	Bankomat	nie
Lekáreň	nie	Stanica Hasičského a záchr. zboru	nie
Záchranná zdravotná služba	nie	Dobrovoľný hasičský zbor obce	áno

Zdroj: Obecný úrad

Z hľadiska poskytovania sociálnych služieb (na základe zákona o sociálnych službách) nie sú priamo v obci registrované žiadne poskytované sociálne služby.

Školstvo, kultúrno-spoločenský život a šport

V Lieskovanych sa nachádza len materská škola, ktorá sídli v spoločnej budove s obecným úradom a jej zriaďovateľom je obec. Do základnej školy dochádzajú žiaci do Spišskej Novej Vsi. Pri materskej škole je zriadená výdajňa jedál, zariadenie školskej jedálne s kuchyňou je nerentabilné. Najbližšia stredná škola, ktorú môžu študenti z obce navštevovať, sa nachádza v Spišskej Novej Vsi. Ďalšie stredné školy sa nachádzajú najmä v okolitých mestách Levoča, Poprad a Kežmarok.

Obec má v centrálnej časti postavenú zrekonštruovanú multifunkčnú budovu, ktorá slúži ako kultúrny dom a sídlo DHZ (k budove bola zrealizovaná prístavba). Tento kultúrny dom je k dispozícii na organizáciu rôznych kultúrno-spoločenských a tiež športových podujatí. Obec nemá zriadenú obecnú knižnicu.

Pre potreby športového vyžitia obyvateľov má obec v centrálnej časti vybudované viaceré športové zariadenia, nachádzajúce sa v areáli pri kultúrnom dome. Vybudované je tu prírodné futbalové ihrisko (s menšími rozmermi) ako aj umelé ihrisko s asfaltovanou plochou a s možnosťou realizácie viacerých športov (tenis, volejbal, nohejbal). Veľmi zaujímavou a netradičnou atrakciou je lezecká stena, vybudovaná taktiež v spomínanom areáli. Okrem toho sa v areáli nachádza aj work-outové ihrisko a detské preliezky. Ďalšie detské ihrisko s veľmi zaujímavými preliezkami sa nachádza za budovou materskej školy. Zo športových družstiev v obci funguje stolnotenisový oddiel TJ obec Lieskovany, v ktorom sa môže realizovať najmä mládež. Tento oddiel účinkuje v súťažiach riadených Východoslovenským stolnotenisovým zväzom, ktorý zastrešuje stolnotenisové dianie v Košickom a Prešovskom kraji.

Spoločenský život v obci je pomerne bohatý, počas roka sa tu koná viacero kultúrno-spoločenských i športových podujatí (samozrejme, aktuálne s ohľadom na protipandemické opatrenia). Spravidla v januári alebo februári sa v obci organizuje hokejový turnaj. 2x ročne, v zime a v máji alebo júni, sa na vybudovanej lezeckej stene konajú preteky v lezení (Lieskovanská karabína, Foršting race). Ich organizátorom je občianske združenie Orišky, o.z. V zimných mesiacoch sa každoročne v obci koná Katarínska zábava a domáca zabíjačka, v decembri stolnotenisový turnaj a v čase fašiangov sa koná detský karneval. V máji a v júni sa pre deti organizuje oslava medzinárodného dňa detí, spojená s kultúrnym programom a tiež spoločenské podujatie spojené s rôznymi pretekmi pre malých aj veľkých pod názvom Lieskoviansky parobok. Príjemným spestrením spoločenských podujatí je Hubertova jazda na koňoch. Okrem toho sa v obci v letných mesiacoch koná stretnutie rodákov a každoročne aj ďalšie podujatie s rôznym kultúrnym programom a s varením guláša. Navyše, pre najmenšie deti sa v materskej škole koná počas roka viacero zábavných aj poučných akcií (Štedrá večera, vynášanie Moreny, policajný deň, hipoterapia, rôzne ľudové pásma a pod.).

Tabuľka 20: Infraštruktúra kultúry a športu

Kultúrny dom	áno	Telocvičňa	nie
Kino	nie	Športové ihrisko prírodné	áno
Knižnica	nie	Športové ihrisko umelé	áno
Ochotnícky divadelný súbor	nie	Detské ihrisko	áno
Folklorný súbor	nie	Športový klub	áno

Zdroj: Obecný úrad

Podobne ako je tomu v iných vidieckych obciach, aj v Lieskovaniach má významné postavenie v živote obce cirkev, ktorá mala odjakživa významný vplyv na náboženské, kultúrne a spoločenské dianie. Obyvateľstvo Lieskovian je takmer výlučne rímskokatolíckeho vierovyznania. Kostol Nanebovzatia Panny Márie, nachádzajúci sa v centrálnej časti obce, sa začal stavať až v roku 1989 a vysvätený bol v roku 1990. Do tohto času sa sv. omše v Lieskovaniach slúžili v rôznych miestnostiach a zariadeniach (napr. v miestnosti ľudovej školy, v rodinnom dome p. Michala Kozáka, v kaplnke a pod.). Pred rokom 1933 sa v obci sv. omše neslúžili, obyvateľstvo chodievalo do kostola v Markušovciach (www.pokojadobro.sk). V súčasnosti patria Lieskovany ako filiálka pod farnosť Markušovce. V obci sa nachádza cintorín. Kvôli zlepšeniu služieb občanom a sprehľadneniu štruktúry hrobových miest sa samospráva plánuje zapojiť do projektu typu „Virtuálny cintorín“.

Administratívno-správne služby

Na kvalitu života obyvateľov obce vplýva aj dostupnosť administratívno-správnych služieb subjektov verejnej správy. Možno konštatovať, že čím viac služieb je v obci dostupných, tým väčší je komfort obyvateľstva. Dostupnosť (blízkosť; nízka náročnosť na dochádzku za danými službami, či už z hľadiska vzdialenosti alebo času) administratívno-správnych služieb patrí medzi dôležité faktory ovplyvňujúce migračný pohyb obyvateľstva v obci.

Tabuľka 21: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb

Inštitúcia	Miesto poskytovania služieb
Matričný úrad	Spišská Nová Ves
Pracovisko daňového úradu	Spišská Nová Ves
Pracovisko Obvodného oddelenia policajného zboru	Markušovce
Okresný súd	Spišská Nová Ves
Okresný úrad	Spišská Nová Ves
Pobočka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Spišská Nová Ves

Zdroj: vlastné spracovanie

Bezpečnosť v obci

V intraviláne obce nie je zavedený žiadny monitorovací kamerový systém, ktorý by monitoroval bezpečnosť na verejných priestranstvách, príp. aj potenciálne problémových úsekoch z hľadiska cestnej premávky. Z hľadiska prevencie kriminality a v záujme spoľahlivejšieho zisťovania príp. porušení zákona by bolo vhodné kamerový systém v obci vybudovať.

Hospodárske pomery

Polohová atraktivita územia

V Slovenskej republike sa v plnej miere uplatňuje západo-východný gradient rozvoja, ktorý je odzrkadlením západo-východného gradientu rozvoja v Európe (v súvislosti s ekonomickou výkonnosťou krajín sa v Európe spomína taktiež severo-južný gradient rozvoja). Na Slovensku sa daná skutočnosť prejavuje tým spôsobom, že najvyspelejšie regióny sa nachádzajú v jeho západnej a najzaostalejšie v jeho východnej časti, pričom úroveň rozvoja smerom od západu na východ postupne klesá⁴ (najmä čo sa týka ukazovateľov ako tvorba HDP, miera nezamestnanosti, ekonomická aktivita obyvateľstva, príjmy obyvateľstva, tvorba nových pracovných miest, ale aj infraštruktúrne vybavenie regiónov, kvalita domového a bytového fondu a pod). Makropolohová atraktivita obce Lieskovany, ležiacej na východnom Slovensku, je teda z aspektu jej potenciálu pre prítiahnutie investícií nízka, keďže ekonomicky najrozvinutejšie regióny krajiny sa nachádzajú najmä na západe (s výnimkou funkčných mestských regiónov Košíc a Prešova).

Hoci má obec z makropolohového hľadiska nevýhodnú polohu v menej rozvinutom regióne Spiša, z mezopolohového hľadiska má, na druhej strane, lokalizáciu pomerne výhodnú. Jej poloha vo vzťahu k regionálnym ekonomickým centrami a vo vzťahu k dopravnej infraštruktúre nadregionálneho významu (prítomnosť ktorej významne zvyšuje lokalizačný potenciál územia pre rôzne investície) je totižto priaznivá. Najvýraznejšími ekonomickými centrami v regióne sú mestá Poprad a Spišská Nová Ves. Najmä mesto Poprad s viac ako 50 000 obyvateľmi predstavuje pomerne rozvinutý priemyselný uzol s dominanciou strojárskemu priemyslu. Viacero výrobných podnikov a rôznych služieb sa nachádza aj v Spišskej Novej Vsi, pričom Lieskovany ležia bezprostredne v jej zázemí. Obec zároveň leží v tesnej blízkosti komunikácií nadradenej dopravnej infraštruktúry (diaľnica prechádzajúca popri Levoči, železnica v Spišskej Novej Vsi, letisko v Poprade).

Nebolo by asi namieste domnievať sa, že priamo Lieskovany majú veľký potenciál pre prilákanie rôznych významných investícií (napr. do priemyselnej výroby) s vyšším počtom nových pracovných miest. V bezprostrednej blízkosti obce sa však nachádzajú viaceré centrá zamestnanosti (Spišská Nová Ves, Levoča, Poprad), ktoré zabezpečujú pracovné príležitosti pre široké okolie a ktoré majú zároveň potenciál tvorby ďalších nových pracovných miest. Obyvateľstvo obce teda nie je nútené vo veľkej miere odchádzať za prácou do vzdialených regiónov Slovenska, ale môže svoju zamestnanosť riešiť formou (bezproblémovej, časovo nenáročnej) dennej dochádzky do zamestnania do okolitých miest. Z dôvodu dobrej polohy v zázemí Spišskej Novej Vsi môžu teda Lieskovany predstavovať atraktívnu obec na bývanie a potenciálne pritaľnúť nových obyvateľov. Hlavnou funkciou sídla bude aj v budúcnosti s najvyššou pravdepodobnosťou obytná funkcia.

Pol'nohospodárstvo a priemysel

Kataster Lieskovian má pomerne malú rozlohu. V štruktúre poľnohospodárskej pôdy v katastri obce Lieskovany výrazne dominuje orná pôda s celkovou rozlohou 144,5 ha. Malú časť poľnohospodárskeho pôdneho fondu zaberajú aj záhrady a trvalé trávne porasty, lesné pozemky sa tu nenachádzajú.

V katastri obce Lieskovany hospodári jeden veľký subjekt poľnohospodárskej výroby – Poľnohospodárske družstvo „Rozkvet“ so sídlom v Odoríne. Toto družstvo sa zameriava tak na rastlinnú (najmä pšenica, jačmeň, ovos, repka, ľan, zemiaky a iné), ako aj na živočíšnu výrobu (hovädzí dobytok, ošípané, ovce, kone). Pri svojej činnosti obhospodaruje pôdu vo viacerých katastrálnych územiach. V Lieskovianoch má družstvo farmu, na ktorej realizuje chov ošípaných. Okrem uvedeného družstva pôsobia v obci aj samostatne hospodáriaci roľníci.

⁴ Presnejšie, v súvislosti s úrovňou rozvoja jednotlivých slovenských regiónov sa v odbornej literatúre spomína rozdelenie Slovenska na bohatý (severo) západ a chudobný (juho) východ, pričom región Spiša patrí práve do tej chudobnejšej časti.

Tabuľka 22: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)

Poľnohospodárska pôda						
orná pôda	chmeľnice	vinice	záhrady	ovocné sady	TTP	spolu
144,5	0,0	0,0	5,0	0,0	6,3	155,8
Nepoľnohospodárska pôda						
lesné pozemky	vodné plochy	zastavané plochy a nádvorja		ostatné plochy		Spolu
0,0	1,6	17,3		1,2		20,1
Celková výmera územia						175,9

Zdroj: Štatistický úrad SR databáza DATAcube, vlastné spracovanie

Priemyselná výroba sa v obci nenachádza. Súvisí to najmä s málo hodnými lokalizačnými faktormi pre umiestnenie priemyselnej výroby a s chudobnou surovinovou bázou v okolí. Obyvatelia Lieskovian, pracujúci v priemysle, dochádzajú v súčasnosti do práce najčastejšie do priemyselných podnikov v Spišskej Novej Vsi.

Cestovný ruch

Cestovný ruch predstavuje interdisciplinárne odvetvie hospodárstva, na realizácii ktorého sa podieľa mnoho ďalších oblastí, ako sú napr. poľnohospodárstvo (v ostatnom období najmä ekologické poľnohospodárstvo a agroturistika), priemysel, stavebníctvo, služby a pod. Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu vyjadrujú príťažlivosť územia pre účastníkov cestovného ruchu, vytvárajú motiváciu pre návštevu danej lokality. Lieskovany ležia v blízkosti významného turistického regiónu v rámci Slovenska – Slovenského raja. Neďaleko sa nachádzajú aj ďalšie národné parky – najatraktívnejší turistický región v rámci Slovenska – Tatry, tiež Nízke Tatry a Pieniny.

Okrem národných parkov sa v blízkosti obce nachádzajú na Spiši aj mnohé kultúrnohistorické a umelecko-historické pamiatky. Umelo vytvorené lokalizačné predpoklady CR (spoločenské aj kultúrno-historické) sú teda taktiež na výbornej úrovni. Z kultúrno-historických hmotných pamiatok a zariadení sa v blízkom okolí nachádza súbor kultúrnych pamiatok UNESCO pod názvom „Levoča, Spišský hrad a pamiatky okolia“, do ktorého patrí centrum mesta Levoča s Chrámom svätého Jakuba, dielom Majstra Pavla z Levoče, Radnicou, Thurzovým domom a ďalšími historickými stavbami na levočskom námestí, ďalej Spišský hrad, Spišská Kapitula, Spišské Podhradie a kostol sv. Ducha v Žehre. V Kežmarku sa nachádza ďalšia lokalita UNESCO - evanjelický drevený artikulárny kostol Najsvätejšej Trojice, patriaci do súboru Drevených chrámov v slovenskej časti Karpatského oblúka. Okrem pamiatok UNESCO sa v blízkom okolí Lieskovian nachádzajú pamiatkové rezervácie v Spišskej Sobote (námestie), Kežmarku (hrad, mestské hradby, unikátne námestie, evanjelické lýceum a ďalšie stavby), Levoči (námestie) a Spišskej Kapitule (komplex cirkevných budov).

Medzi lokalizačné predpoklady CR patria aj kultúrno-spoločenské a športové podujatia, ktoré taktiež prispievajú k atraktivite okolitého regiónu a významne zvyšujú jeho návštevnosť. Počas roka sa ich v blízkom okolí koná obrovské množstvo (medzinárodný festival horských filmov v Poprade, Medvedie dni, Benátska noc, Spartan race a mnoho ďalších kultúrno-spoločenských a športových podujatí v Tatrách; medzinárodný festival remesiel a ľudovej kultúry ELRO v Kežmarku, Mariánska púť v Levoči, Hradobranie na Spišskom hrade a pod.). Lokalizačné predpoklady cestovného ruchu (prírodné aj umelo vytvorené) v okolitom regióne sú teda na výbornej úrovni.

Okrem lokalizačných predpokladov hrajú veľmi dôležitú úlohu v rámci rozvoja regiónu aj realizačné predpoklady cestovného ruchu, medzi ktoré patrí doprava a materiálno-technická základňa (stravovacie, ubytovacie a športovo-technické zariadenia, zariadenia služieb a obchodu a špeciálne zariadenia).

Dopravná infraštruktúra je v regióne na dobrej úrovni. V posledných rokoch prebehla rekonštrukcia mnohých ciest, čo zabezpečilo zvýšenú kvalitu cestných komunikácií v regióne. Dopravné spojenie s okolitými obcami a mestami je zabezpečené autobusovou a železničnou dopravou. Materiálno-technická základňa je v okolitom regióne taktiež na pomerne dobrej úrovni, keďže je tu vybudovaných množstvo ubytovacích a stravovacích zariadení, lanoviek, vlekov, lyžiarskych tratí, rôznych atrakcií ako aj zariadení služieb a obchodov (najmä v Tatrách a Slovenskom raji).

Lieskovany majú teda z hľadiska svojej polohy v blízkosti prírodných atrakcií aj kultúrno-historických pamiatok pomerne priaznivé predpoklady rozvoja cestovného ruchu. Slabou stránkou sú však lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja cestovného ruchu priamo v obci, teda také, ktoré by dokázali pritiahnuť turistov. Vybudovaný je tu len jeden športový areál s prírodným a asfaltovaným ihriskom a tiež lezeckou stenou. Nenachádzajú sa tu však žiadne komerčné ubytovacie ani stravovacie zariadenia.

V prípade, že by sa v obci vybudovali rôzne zariadenia cestovného ruchu, tie by vstupovali do ostrého konkurenčného boja so zariadeniami v obciach, ležiacich priamo v národných parkoch, príp. so zariadeniami v bezprostrednej blízkosti kultúrno-historických pamiatok. Aby dokázala obec vo väčšej miere pritiahnuť turistov, musela by vybudovať takú atrakciu cestovného ruchu, ktorá je v širokom okolí jedinečná (príp. nemusela by byť jedinečná atrakcia, muselo by sa však vybudovať viacero vzájomne prepojených zariadení, kvôli ktorým by sa turisti oplátilo zastaviť a ostať). S ohľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že cestovný ruch bude aj v budúcnosti zohrávať v rozvoji obce Lieskovany pravdepodobne len okrajovú úlohu a že primárnou funkciou sídla bude obytná funkcia.

Finančné hospodárenie

Finančné hospodárenie obce sa realizuje prostredníctvom rozpočtu obce, zostavovaného podľa dikcie § 9 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení na obdobie jedného kalendárneho roka. Pravidlá rozpočtového hospodárenia obce upravuje zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 5 uvedeného zákona sú príjmy obce definované nasledovne:

- a) výnosy miestnych daní a poplatkov podľa osobitného predpisu
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku obce a z činnosti obce a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) úroky a iné príjmy z finančných prostriedkov obce,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené obcou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech obce,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu,
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu VÚC alebo z rozpočtu inej obce na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov,
- j) prostriedky z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na tento účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Obec môže na plnenie svojich úloh použiť aj prostriedky mimorozpočtových peňažných fondov, prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení, návratné zdroje financovania a združené prostriedky.

V súlade s § 9 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zostavuje viacročný rozpočet. Tento viacročný rozpočet predstavuje ekonomický nástroj finančnej politiky obce, v ktorom sú v rámci jej pôsobnosti vyjadrené zámery rozvoja územia a potrieb obyvateľov vrátane programov obce najmenej na tri rozpočtové roky.

Prehľad majetku a zdrojov

Hodnota dlhodobého majetku obce Lieskovany k 31.12.2020 bola 526 027,55 €. V dlhodobom majetku je teda viazaných 87 % zdrojov obce. Jeho výrazne dominantnú zložku (493 144,11 €) tvorí dlhodobý hmotný majetok v podobe pozemkov a najmä stavieb, pomerne významné zdroje má obec aj v dlhodobom finančnom majetku (32 393,44 € - v realizovateľných cenných papieroch a podieloch). Obežný majetok k 31.12.2020 predstavoval 77 718,42 €.

Na konci roku 2020 obec evidovala pohľadávky v celkovej výške 3 568,78 €, pričom celú sumu predstavovali pohľadávky krátkodobé. Celkové záväzky obce k uvedenému dátumu boli vo výške 90 908,84 €. Krátkodobé záväzky (voči dodávateľom, zamestnancom, poisťovniam, daňovému úradu a pod.) boli k 31.12.2020 vo výške 33 572,78 €, dlhodobé záväzky vo výške 312,40 € (spolu 33 885,18 €).

Tabuľka 23: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2020 (eur; netto)

AKTÍVA	603 923,52	PASÍVA	603 923,52
Neobežný majetok spolu	526 027,55	Vlastné imanie	-62 630,29
Dlhodobý nehmot. majetok	490,00	Výsledok hospodárenia	-62 630,29
Dlhodobý hmotný majetok	493 144,11	-minulé roky	-69 198,92
Dlhodobý finančný majetok	32 393,44	-účtovné obdobie	6 568,63
Obežný majetok spolu	77 718,42	Záväzky súčet	90 908,84
Zásoby	0,00	Rezervy	0,00
Zúčtovanie medzi subj. VS	0,00	Zúčtovanie medzi subjektmi VS	42 301,07
Pohľadávky	3 568,78	Záväzky	33 885,18
Finančné účty	74 149,64	Bankové úvery a ostatné	14 722,59
Časové rozlíšenie	177,55	Časové rozlíšenie	575 644,97

Zdroj: Súvaha k 31.12.2020

Príjmy a výdavky obce

Celkové príjmy obce v roku 2020 boli vo výške 192 305,90 €. Dominantnú zložku tejto sumy predstavovali daňové výnosy samosprávy vo výške 144 282,01 €, výnosy z poplatkov mala obec v roku 2020 vo výške 6 555,60 € (spolu 150 837,61 €). Nemalé zdroje predstavovali aj ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti (12 771,77 €).

Celkové výdavky obce v roku 2020 boli vo výške 185 737,27 €. Osobné náklady (mzdy a odvody zamestnancov) boli vo výške 108 174,43 €, prevádzkové výdavky obce za spotrebované nákupy a služby boli vo výške 58 991,92 € (nákupy 24 410,73 €, služby 34 581,19 €). Tieto výdavky predstavujú finančné zdroje na bežný chod samosprávy, sú spotrebovávané bez toho, aby prinášali priamy efekt pre rozvoj obce. V roku 2020 dosiahla obec Lieskovany kladný hospodársky výsledok vo výške 6 568,63 € po zdanení.

Tabuľka 24: Náklady a výnosy v roku 2020

Náklady	eur
Spotrebované nákupy	24 410,73
Služby	34 581,19
Osobné náklady	108 174,43
Dane a poplatky	980,70
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	1 181,28
Odpisy, rezervy a opravné položky z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	12 942,40
Finančné náklady	1 675,02
Náklady na transfery a náklady z odvodu príjmov	1 791,52
Spolu	185 737,27
Výnosy	eur
Tržby za vlastné výkony a tovar	800,00
Daňové a colné výnosy a výnosy z poplatkov	150 837,61
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	12 771,77
Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej činnosti a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia	0,00
Finančné výnosy	53,56
Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov v obciach, VÚC a v rozpočtových organizáciách a príspevkových organizáciách zriadených obcou alebo VÚC	27 842,96
Spolu	192 305,90
VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA po zdanení	6 568,63

Zdroj: Výkaz ziskov a strát obce Lieskovany k 31.12.2020

Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mala obec Lieskovany spracovaný na roky 2015-2020. V ňom mala v troch prioritných oblastiach (hospodárska, sociálna, environmentálna) zadefinovaných spolu 13 projektov/aktivít (3 aktivity a 10 projektov). Všetky 3 aktivity sa realizovali (aj naďalej realizujú) priebežne. Z 10 projektov bolo až 6 zrealizovaných úplne, 3 boli zrealizované čiastočne a vôbec sa nezrealizoval len 1 projekt. Úspešnosť plnenia predchádzajúceho PHSR bola teda mimoriadne vysoká.

Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Cieľom Ex – ante hodnotenia stavu projektovej pripravenosti investícií je analyzovať súčasný stav pripravenosti investičných zámerov a možnosti ich financovania z rôznych zdrojov. V nasledujúcom formulári sú uvedené len tie investičné zámery, na ktoré má obec v čase vypracovania tohto PHSR (jar 2021) už spracovanú príslušnú dokumentáciu (resp. už má podanú žiadosť o NFP a čaká na vyhodnotenie). Súhrn všetkých investičných aj neinvestičných zámerov obce na nasledujúce obdobie je uvedený v ďalšej časti dokumentu (pozri najmä formuláre P1, P2, P3 a F2).

Formulár 3 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií

Ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti investícií k termínu vypracovania nového PHSR (pipe_line)																			
v tis. EUR																			
por. č.	Politika – oblasť*	Názov investície	Klasifikácia stavby - triedy	Rok začatia-plán	Technická príprava mesiac/rok	Cena podľa stavebného zámeru		Navrhovaný objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov								
				Rok dokončenia-plán	ÚR:	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov celkom	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkromné zdroje	Iné zdroje
					SP:														
					PD:														
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	H	Výstavba cyklistických chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	2023-2025	-	180,0	180,0	2023 - 2025	180,0	180,0									

* H – Hospodárska, S – Sociálna, E – Environmentálna politika

Zdroj: MDVRR 2015, obecny urad

A.II Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie v kontexte tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja predstavuje pre obec tie oblasti, ktoré síce ovplyvňujú jej rozvoj (v rôznej miere, či už významne alebo len okrajovo), avšak obec ich zároveň nedokáže svojou činnosťou nijako ovplyvniť. V makroregionálnej mierke je dôležitým činiteľom rozvoja obce európsky rozvojový koncept „Red octopus“, ktorý stanovuje hlavné rozvojové centrá Európy. Ide o tzv. „červenú chobotnicu“ (pomenovanie podľa tvaru tejto rozvojovej siete), ktorá spája najrozvinutejšie európske sídelné a aglomeračné centrá a centrá, ktoré majú najväčší potenciál ďalšieho rozvoja. Jedno z ramien „červenej chobotnice“ prechádza aj Slovenskom, avšak len jeho juhozápadnou časťou. Lieskovany sú teda od tohto ramena značne vzdialené.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) vyhodnotila jednotlivé sídelné centrá Slovenska ako terciárne centrá, t.j. centrá na základe ich terciárnej obslužnosti (úrovne vybavenosti vybranou vyššou občianskou vybavenosťou). Takýmto spôsobom bolo na národnej úrovni vytvorených päť skupín obcí (okrem Bratislavy a Košíc, ktoré stoja samostatne a nepatria do žiadnej skupiny), ktoré naznačujú úroveň obsluhy ako pre vlastné mesto, tak pre jeho zázemie (prvé tri skupiny sa pritom členia na dve podskupiny). Najbližšie centrá osídlenia pre Lieskovany predstavujú mestá Spišská Nová Ves (2a. skupina), Levoča (3a. skupina), Spišské Podhradie (4. skupina), Spišské Vlachy (5. skupina), Krompachy (4. skupina), Poprad (1b. skupina) a Kežmarok (2b. skupina).

Okrem centier osídlenia KURS 2001 na Slovensku stanovila jadrové ťažiská osídlenia, ktoré sú navzájom pospájané rozvojovými osami I. stupňa. Ostatné sídelné centrá sú pospájané osami II. a III. stupňa. Tieto rozvojové a urbanizačné osi sú súčasťou vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Podporujú sídelné väzby medzi obcami a rovnovážny sídelný rozvoj vrátane rozvoja vidieka. Vytvárajú podmienky pre dostupnosť k infraštruktúram, zachovanie a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva a zabezpečujú požiadavky, ktoré sú na sídelnú štruktúru kladené z hľadiska ekonomických, sociálnych a environmentálnych potrieb.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 stanovuje tri stupne rozvojových osí, ktoré vychádzajú z nasledovných kritérií:

- rozvojová os prvého stupňa – prepája centrá osídlenia prvej skupiny a ťažiská osídlenia prvej úrovne v štáte a porovnateľné centrá mimo hraníc krajiny, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu rýchlostného typu,
- rozvojová os druhého stupňa – prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne s centrami osídlenia prvej skupiny a ťažiskami osídlenia prvej úrovne, resp. prepája centrá osídlenia druhej skupiny a ťažiská osídlenia druhej úrovne medzi sebou, zahŕňajúc najmenej jednu cestnú komunikáciu a jednu železniciu nadregionálneho významu alebo jednu rýchlostnú cestu,
- rozvojová os tretieho stupňa – prepája stredné centrá a ťažiská osídlenia tretej úrovne navzájom, ako aj ostatné vyhodnocované centrá osídlenia s ostatnými centrami osídlenia druhej skupiny.

Z pohľadu rozvoja územia najdôležitejšia, teda rozvojová os I. stupňa, prepája Bratislavu a Košice (o. i.) severoslovenským dopravným koridorom cez mestá Žilina, Poprad a Prešov. Lieskovany teda ležia v bezprostrednej blízkosti tejto najvýznamnejšej slovenskej rozvojovej osi stanovenej Koncepciou územného rozvoja Slovenska 2001 čo môže aj do budúcnosti determinovať pre obec priaznivé rozvojové impulzy (či už zo strany štátu, investorov a pod.).

Veľmi dôležitým aspektom v analýze vonkajšieho prostredia je aj stratégia štrukturálnej politiky Európskej únie a jej priemet do slovenských pomerov. Počas programovacieho obdobia EÚ 2000-2006 (čo pre Slovensko znamenalo roky 2004-2006) používala Európska únia stratégiu regionálnej politiky založenú na rovnomernom prístupe samospráv k štrukturálnym fondom (tzv. „pokropením regiónov investíciami“, kde každá samospráva mala rovnaký prístup k týmto fondom). Od programovacieho obdobia 2007 - 2013 sa však už stratégia regionálnej politiky EÚ zmenila, keďže táto sa už nezamerala na znižovanie regionálnych disparít formou podpory zaostalých regiónov, ale na základe skúseností z regionálneho rozvoja zo západoeurópskych krajín, rozhodla sa posilňovať predovšetkým vytýčené

póly rastu, ktoré sú najviac konkurencieschopné a majú najväčší potenciál rozvoja (týmto opatrením sa taktiež sledovalo posilnenie vonkajšej konkurencieschopnosti EÚ ako celku voči ostatným aktérom vo svetovom hospodárstve). Jednotlivými krajinami vytýčené póly rastu mali byť nositeľmi rozvoja v jednotlivých regiónoch a postupom času by sa rozvoj z týchto pólov rastu mal šíriť do ich bezprostredného okolia (teda do zaostalejších oblastí v ich okolí). Na Slovensku tak boli od programovacieho obdobia 2007-2013 na základe koncepcie územného rozvoja Slovenska stanovené inovačné a kohézne póly rastu (niektoré mestá a obce v ich bezprostrednom zázemí), pričom najväčšia časť podpory zo štrukturálnych fondov smeruje práve do nich.

Výrazným vonkajším rozvojovým impulzom pre obec by mohla byť zvýšená podpora zo strany vlády formou investičných stimulov pre tie priame zahraničné investície, ktoré sa plánujú realizovať priamo v okrese Spišská Nová Ves. Skúsenosti však ukazujú, že od roku 2002, kedy sa začalo s poskytovaním investičnej pomoci, jednotlivé slovenské vlády touto formou podporovali smerovanie priamych zahraničných investícií primárne do najrozvinutejších regiónov Slovenska (najmä do trojuholníka Bratislava – Trnava – Nitra, do Košíc a oblasti stredného Považia po Žilinu). Do oblasti Spiša smerovala len minimálna časť investičnej pomoci vlády. Z prostredia investičnej pomoci teda len ťažko očakávať výraznejšie rozvojové impulzy pre región v blízkej budúcnosti.

Spomínaná politika územnej podpory vo forme investičnej pomoci a množstvo ďalších faktorov (napr. faktor sídelnej hierarchie, faktor makropolohovej atraktivity, faktor veľkej dopravnej infraštruktúry, faktor historickej marginality, faktor depresnosti priľahlých prihraničných regiónov a pod.; Korec 2005) prispeli (a naďalej prispievajú) k veľmi nerovnovážnemu regionálnemu vývoju v rámci Slovenska, keď sa medzi jednotlivými jeho regiónmi vytvorili pomerne výrazné regionálne disparity. Vytvorila sa tak významná priestorová polarizácia spoločnosti s existenciou centier na strane jednej a periférií (vnútorných aj prihraničných periférnych regiónov) na strane druhej. Uvedené skutočnosti upozorňujú na mierne znížený potenciál budúceho rozvoja obce Lieskovany, prichádzajúci z vonkajšieho prostredia.

Členstvo obce v organizáciách

Obec Lieskovany je členom 4 združení, ktoré vznikli za rôznym účelom, majú rôzne ciele a prostredníctvom ktorých sa obec snaží uplatňovať svoje záujmy:

- „Združenie miest a obcí Slovenska“ (ZMOS) – organizácia zastupujúca záujmy samospráv na celoslovenskej úrovni;
- „Združenie miest a obcí Spiša“ (ZMO Spiš) – organizácia zastupujúca záujmy samospráv v regióne Spiša;
- Združenie „SEZO – Spiš“ – združenie obcí z okresov Spišská Nová Ves, Gelnica a Levoča, ktorého cieľom je vytvoriť v regióne podmienky na efektívnu a trvalo udržateľnú realizáciu triedeného zberu odpadov;
- „Mikroregión Miloj Spiš“ – verejno-súkromné partnerstvo obcí, podnikateľského sektora, fyzických osôb ako aj rôznych združení a organizácií, založené za účelom (o.i.) koordinovania strategického prístupu k rozvoju regiónu Stredného Spiša.

Štrukturálne fondy v programovom období 2014-2020 a v období 2021-2027

Jednou z možných ciest získavania finančných prostriedkov na realizáciu investičných akcií (okrem ďalších možných zdrojov, uvedených v časti „Indikatívny finančný plán“) sú Európske štrukturálne a investičné fondy. Napriek tomu, že tieto európske štrukturálne a investičné fondy sú z aspektu regionálneho rozvoja definované ako „doplňkové“ zdroje financovania, v súčasnom modeli regionálnej politiky a nastavenia financovania samospráv sú práve tieto prostriedky z EŠIF hlavným zdrojom financií, bez ktorého by len ťažko boli samosprávy schopné financovať svoje rozvojové investičné projekty. V programovom období EÚ 2014 – 2020 čerpá Slovensko európske štrukturálne a investičné fondy v rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti a v rámci Cieľa Európska územná

spolupráca. Nakoľko v čerpaní eurofondov platí pravidlo n+3, finančné prostriedky z programového obdobia 2014 – 2020 je možné čerpať do konca roku 2023.

V rámci Cieľa Investovanie do rastu a zamestnanosti sa čerpajú financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

- Integrovaný regionálny operačný program (OP IROP),
- OP Ľudské zdroje (OP ĽZ),
- OP Integrovaná infraštruktúra (OP II),
- OP Výskum a inovácie (OP VaI),
- OP Kvalita životného prostredia (OP KŽP),
- OP Efektívna verejná správa (OP EVS),
- Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka,
- Rybné hospodárstvo.

V rámci Cieľa Európska územná spolupráca čerpá Slovensko financie prostredníctvom nasledujúcich operačných programov:

Programy cezhraničnej spolupráce

- SK – CZ 2014 – 2020,
- SK – AT 2014 – 2020,
- PL – SK 2014 – 2020,
- SK – HU 2014 – 2020,
- ENI HU – SK – RO – UA 2014 – 2020.

Programy nadnárodnej spolupráce

- Stredná Európa,
- ETC Dunaj.

Programy medziregionálnej spolupráce

- INTERREG,
- ESPON,
- INTERACT,
- URBACT.

V čase vzniku tohto PHSR (zima 2021/2022) ešte nie je schválená Partnerská dohoda medzi Slovenskom a EÚ na nastávajúce programové obdobie 2021 -2027, a teda ani Operačný program Slovensko. Nie je ešte definitívne známe aké konkrétne ciele a priority budú prostredníctvom EŠIF podporované (tieto skutočnosti sú aktuálne predmetom negociácií medzi SR a EÚ). Z tohto dôvodu nie je možné analyzovať možné zdroje podpory v rámci EŠIF v budúcom programovom období, ktoré by obec Lieskovany mohla využiť.

STEEP analýza

Pri stretávaní sa s rôznymi problémami a výzvami je potrebné si uvedomiť, že ich riešenie môže byť v budúcnosti ovplyvnené rôznymi vonkajšími faktormi, ktoré obec nedokáže ovplyvniť. Úlohou STEEP analýzy (analýzy externého prostredia) je napomáhať tvorcom rozhodnutí predvídať budúci možný vývoj a na tieto zmeny sa pripraviť.

Formulár 4 (A8): STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Starnutie obyvateľstva, emigrácia mladých ľudí do miest	Úroveň technológie poskytovateľa	Nové trhy a nové príležitosti (napr. cestovný ruch)	Vplyv rôznych subjektov na ŽP	Politika vlády v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti	Zmena postojov k lokálnemu rozvoju
Zmeny postojov a správania – aktívny tretí sektor	Dostupná technológia a využívaná technológia	Klesajúce trhy v niektorých poskytovaných službách	Možnosti obnovy a tvorby ŽP	Štrukturálna politika Európskej únie	Zmena životného štýlu
Zmeny správania obyvateľov	Technológia využívaná obyvateľmi, podnikateľmi	Dostupnosť finančných zdrojov	Politika ŽP	Legislatívne zmeny	Tímová spolupráca
Móda	Kontakt s obyvateľmi prostredníctvom technológie	Daňová politika	Podpora tvorby a ochrany ŽP	Zmena vlády ako výsledok volieb	Osobné hodnoty

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

A.III Zhodnotenie súčasného stavu územia

Zhodnotenie súčasného stavu územia je spracované formou SWOT analýzy. Tá bola vypracovaná na základe auditu rozvojových zdrojov obce.

SWOT analýza

Formulár 5 (A10): SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• fungujúci systém zberu komunálnych odpadov • žiadne lokality s potenciálom záplav • vysoký rast počtu obyvateľov • veľmi pozitívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva • pomerne dobrá veková štruktúra obyvateľstva • dobrá digitálna gramotnosť obyvateľov obce • nízka miera nezamestnanosti • priaznivá štruktúra UoZ podľa vzdelania, doby evidencie a klasifikácie zamestnaní • spracovaný územný plán • realizácia komplexného projektu pozemkových úprav • záujem o výstavbu rodinných domov v obci • dostupnosť stavebných pozemkov • aktivita samosprávy pri príprave ďalších lokalít na IBV • dobrá kvalita miestnych komunikácií • na výbornej úrovni vybudovaná technická infraštruktúra • zrekonštruovaná ČOV aj verejné osvetlenie • dostupnosť MŠ priamo v obci • na výbornej úrovni vybudovaný športovo-rekreačný areál v centrálnej časti obce • široká ponuka kultúrno-spoločenských podujatí v obci počas roka • aktívne pôsobenie občianskeho združenia Orišky, o.z. • dobrá poloha v zázemí Sp. Novej Vsi s dostatkom pracovných príležitostí • priaznivá poloha pri najdôležitejších dopravných tepnách SR • blízkosť chránených území, atraktívne a zachované prírodné prostredie v blízkom okolí • množstvo prírodných a kultúrno-historických pamiatok v blízkom okolí • dobré finančné hospodárenie obce	• z hľadiska potenciálu triedenia slabšia úroveň vytriedenia komunálnych odpadov • negatívny vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva • málo nevybudovaných parkovacích plôch v centre obce • slabšia dostupnosť služieb priamo v obci (avšak vzhľadom na veľkosť obce je to prirodzený jav) • slabšie lokalizačné a realizačné predpoklady rozvoja CR priamo v obci • nedostatok vlastného investičného kapitálu • málo rozvinutá miestna hospodárska základňa
Príležitosti	Ohrozenia
• príprava lokalít pre rozvoj IBV • zvýšenie úrovne vytriedenia odpadov • využitie suburbanizačných procesov v spoločnosti na zvyšovanie počtu obyvateľov obce	• nedostatočné využitie možných zdrojov z EÚ • vysoká administratívna náročnosť pre získanie financií z EŠIF

• rozvoj agroturistiky na báze hipoterapie • realizácia projektu pozemkových úprav • využitie európskych štrukturálnych a investičných fondov na realizáciu rozvojových aktivít • možnosti podpory nezamestnaných občanov v rámci AOTP (menšie obecné služby, regionálna zamestnanosť...)	• neustále zvyšovanie administratívnej záťaže výkonu miestnej samosprávy bez kompenzácie z hľadiska paralelného zvyšovania zdrojov (finančných, personálnych)
---	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Kľúčové faktory a disparity územia

Vyhodnotením silných stránok a príležitostí zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce. Podobne, na základe vyhodnotenia slabých stránok a ohrození boli identifikované hlavné disparity obce.

Hlavné faktory rozvoja:

- realizáciu komplexného projektu pozemkových úprav
- využitie veľkého imigračného potenciálu obce (suburbanizačných procesov, dobrej polohy v zázemí Sp. Novej Vsi, vybudovanej technickej infraštruktúry a dostupnosti stavebných pozemkov) pre zvyšovanie počtu obyvateľov
- podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby
- podpora rozvoja poľnohospodárstva a agroturistiky
- zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva
- využitie dobrej geografickej polohy obce z hľadiska potenciálu pre rozvoj CR na báze atraktívneho prírodného prostredia a množstva kultúrno-historických pamiatok v okolí
- využitie zdrojov z EŠIF na realizáciu investičných a neinvestičných projektov.

Hlavné disparity rozvoja:

- slabšia ponuka pracovných príležitostí priamo v obci (v porovnaní s väčšími mestami) – obec nedokáže vygenerovať dostatočný počet pracovných príležitostí pre všetko svoje obyvateľstvo
- nezamestnanosť obyvateľstva – obyvateľstvo, ktoré si nevie nájsť prácu a neemigruje, upadá kvôli absencii dostatočného príjmu na živobytie do sociálnych problémov
- veľká rozdrobenosť pozemkov a komplikovaná štruktúra vlastníckych vzťahov v katastrálnom území obce – výrazne limitujúci faktor potenciálnych rozvojových aktivít z dôvodu veľkej náročnosti z hľadiska vysporiadania vlastníckych vzťahov (napr. pre technickú infraštruktúru, budovanie chodníkov a pod. – tento problém však bude odstránený realizáciou projektu PPÚ).
- nepriaznivý prirodzený pohyb obyvateľstva – reprodukcia obyvateľstva je málo efektívna, zo strednodobého hľadiska sa v obci rodí aj zomiera približne rovnaké množstvo obyvateľov a prirodzené populačné procesy tak neprispievajú k výraznejšiemu rastu počtu obyvateľov

B-Strategická časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Rozvoj rôznych regiónov, od lokálnej po makroregionálnu úroveň, je nutné chápať, realizovať, uvažovať a posudzovať v čo možno najširších súvislostiach a väzbách, nie izolovane. Z tohto dôvodu je preto pre stanovenie rozvojovej stratégie obce nevyhnutné rešpektovať aj rôzne „nadradené“ stratégie, ktoré boli prijaté či už na nadnárodnej úrovni, na úrovni štátu alebo VÚC.

Na medzinárodnej úrovni je Slovenská republika viazaná najmä **Agendou 2030**. Ide o súhrn globálnych záväzkov, ktorými medzinárodné spoločenstvo reaguje na najzávažnejšie výzvy súčasnosti. Zmena klímy, chudoba, zvyšujúce sa ekonomické a sociálne nerovnosti alebo neudržateľnosť prevládajúcich vzorcov výroby a spotreby sú komplexné a navzájom previazané problémy. Izolované zásahy a opatrenia preto strácajú účinnosť pri ich riešení. Agenda 2030 bola prijatá členskými štátmi Organizácie Spojených národov v roku 2015 a vyzýva štáty k spoločnému koordinovanému postupu pri riešení globálnych výziev. Táto Agenda 2030 bola prijatá najmä za účelom zabezpečenia udržateľného rozvoja vo svete. Obsahuje spolu 17 cieľov, ktorých plnenie je v záujme udržateľného rozvoja potrebné naplňať.

Implementácia Agendy 2030 je na Slovensku inštitucionálne rozdelená medzi Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Ministerstvo zahraničných vecí SR. V konzultácii s odbornou verejnosťou bola Agenda 2030 na Slovensku premietnutá do užšieho súboru šiestich prioritných oblastí, ktoré zohľadňujú špecifiká Slovenska a ktoré budú základom ďalšej strategickej a koncepcnej práce. Sú nimi:

- *Vzdelanie pre dôstojný život,*
- *Smerovanie k znalostnej a environmentálnej udržateľnej ekonomike pri demografických zmenách a meniacom sa globálnom prostredí,*
- *Znižovanie chudoby a sociálna inklúzia,*
- *Udržateľné sídla, regióny a krajina v kontexte zmeny klímy,*
- *Právny štát, demokracia a bezpečnosť,*
- *Dobré zdravie.*

Vyššie uvedené prioritné oblasti sa premietajú aj do opatrení regionálnej politiky, podporujúcich rozvoj jednotlivých regiónov Slovenska.

Strategická časť Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030 nadväzuje na analytickú časť, ktorá predstavuje komplexnú analýzu územia. Táto časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce s ohľadom na jej vnútorné špecifiká a danosti. Jej súčasťou je strategická vízia, formulácia a návrh stratégie rozvoja, ako aj formulácia cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti.

Strategická vízia a strategický cieľ obce

Vízia je želanou predstavou obyvateľov o budúcnosti, o tom, ako by mala obec vyzeráť. Je teda nástrojom na motiváciu, opisom ideálneho stavu, ktorý by sme chceli v budúcnosti dosiahnuť. Stanovuje rámec pre definovanie strategických cieľov a priorít na strednodobý časový horizont. Analýzou súčasného stavu obce, analýzou doteraz realizovaných a plánovaných projektov, na základe analýzy hlavných faktorov rozvoja a na základe funkcií, ktoré plní samospráva obce bola sformulovaná nasledovná **strategická vízia** obce Lieskovany:

Obec Lieskovany je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby.

Na dosiahnutie uvedenej strategickej vízie bude potrebné naplniť strategický cieľ rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030. **Strategickým cieľom** rozvoja obce je

„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“.

Stratégia rozvoja

Cieľom strategickej časti programu je navrhnuť priority a opatrenia, ktoré budú viesť k naplneniu stanovenej vízie. Ide o návrh takých priorít a opatrení, ktorých riešenie je buď priamo v kompetencii obce alebo tiež takých, ktoré síce nie sú priamo v jej kompetencii, avšak obec ich dokáže svojou činnosťou a svojimi schopnosťami ovplyvniť žiaducim smerom.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Stratégia rozvoja obce je spracovaná v súlade s **Víziou a stratégiou rozvoja Slovenska do roku 2030**, ktorá plní úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja. Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 definuje (okrem iného) priority, ciele a nástroje podpory regionálneho rozvoja podľa typov regiónov, miest a obcí. Je v súlade s politikou súdržnosti Európskej únie v období 2021-2027, v rámci ktorej **Európska komisia zdefinovala 5 hlavných politických cieľov politiky súdržnosti**:

1. *Inteligentnejšia Európa* – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva
2. *Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa*
3. *Prepojenejšia Európa* – mobilita a regionálna pripojiteľnosť IKT
4. *Sociálnejšia Európa* – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv
5. *Európa bližšie k občanom* – udržateľný a integrovaný rozvoj mestských, vidieckych a pobrežných oblastí prostredníctvom miestnych iniciatív.

V novom programovom období pravdepodobne nastanú v oblasti strategického plánovania a riadenia a implementácie eurofondov viaceré zásadné zmeny (v čase spracovania tohto PHSR však ešte žiadne definitívne rozhodnutia prijaté neboli, všetky plánované zmeny boli ešte len v štádiu rokovaní). Doposiaľ sa programy rozvoja obcí vypracúvali na úrovni VÚC a na úrovni obcí a miest (pričom obce mali možnosť vypracovať si spoločný program rozvoja obcí). Po novom sa do strategického plánovania pridáva ďalší „medzistupeň“. Tento nový medzistupeň predstavujú tzv. **Strategicko-plánovacie regióny (SPR)**, ktorých hranice zadefinuje príslušný VÚC a schváli ustanovená Rada partnerstva kraja. Pre každý SPR sa následne vypracúva špecifická stratégia, spracovaná vo forme **integrovanej územnej stratégie (IUS)** a obsahujúca špecifické ciele a operácie, vzťahujúce sa len na to-ktoré SPR. Cieľom je zabezpečiť adresnejšie operácie a podporu regiónom na medzistupni medzi regionálnou samosprávou (VÚC) a miestnou samosprávou (obce). Integrovaná územná stratégia pre SPR môže byť vypracovaná v podstate 3 rôznymi spôsobmi:

1. ako svoje vlastné PHSR (v zmysle zákona o regionálnom rozvoji by de facto išlo o spoločný Program rozvoja obcí);
2. druhou možnosťou je, že SPR bude mať svoju špecifickú stratégiu vypracovanú ako integrovanú územnú stratégiu (ako samostatný dokument, avšak nie vo forme PHSR – nie ako spoločný Program rozvoja obcí);
3. integrovaná územná stratégia pre SPR bude samostatnou súčasťou Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku.

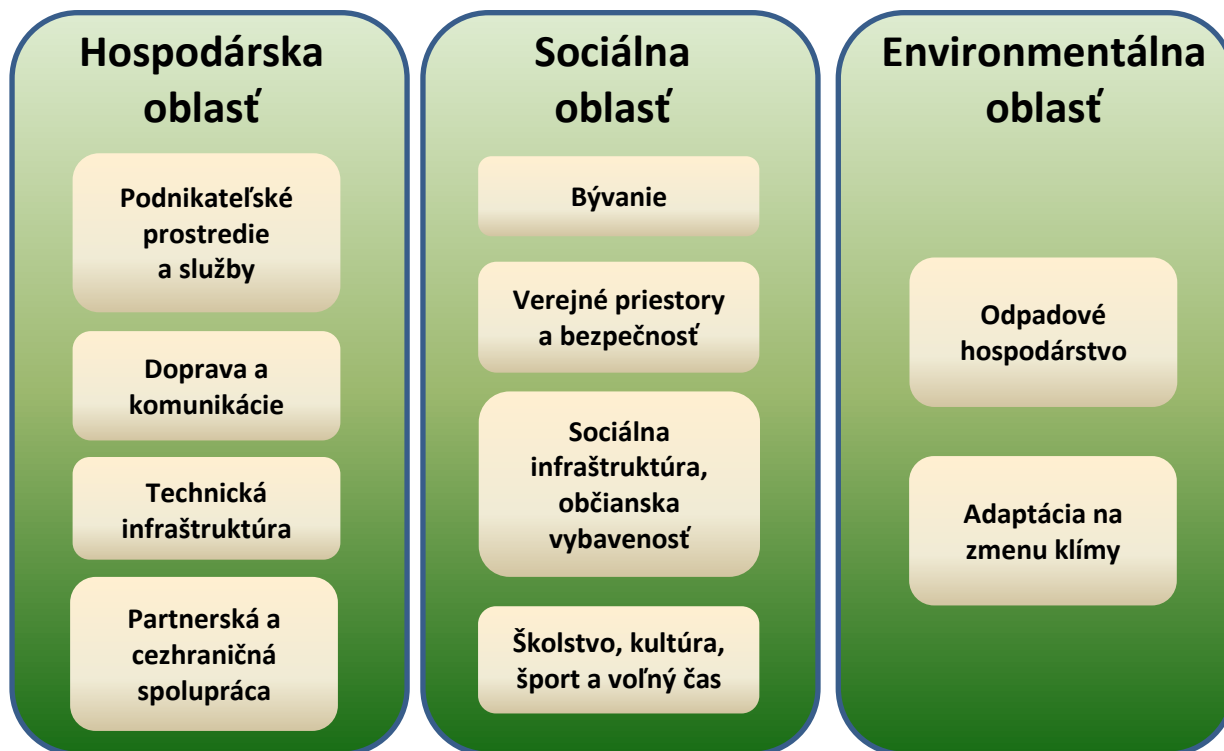
Tretí stupeň strategického plánovania budú stále tvoriť obce a mestá – tým je, samozrejme, ponechaná možnosť vypracovať si svoje vlastné PHSR (ak nevyužijú možnosť vypracovať si svoj PHSR ako súčasť spoločného programu rozvoja obcí). **Obec Lieskovany** leží v Košickom samosprávnom kraji a v programovom období 2021-2027 je **súčasťou** strategicko-plánovacieho regiónu **SPR Spišská Nová Ves**.

Zmena nastáva v rámci územného rozvoja. Každý samosprávny kraj na Slovensku si v rámci svojho PHSR definuje tzv. **Integrované projektové balíčky**. Tie pozostávajú z kľúčových projektov (ktorých realizácia je pre implementáciu daného projektového balíka kľúčová, nosná; bez nej by realizácia celého integrovaného balíka nemala zmysel a investície by nepriniesli synergický efekt) a komplementárnych projektových balíkov (ktoré obsahujú indikatívne tematické projektové balíčky). Celý integrovaný projektový balík môže byť financovaný z rôznych zdrojov (napr. EŠIF, Plán obnovy, Fond pre spravodlivú transformáciu, tzv. Nórske fondy, úverové zdroje, vlastné zdroje, dotácie štátu a pod.). Tá časť integrovaného projektového balíka, ktorá bude financovaná len z EŠIF, sa nazýva **Integrovaná územná investícia** (IUI, angl. skratka ITI).

Integrovaný územný rozvoj v rámci územného programu by už nemal byť realizovaný výlučne formou dopytovo-orientovaných projektov (ako tomu bolo doposiaľ). V čase spracovania tohto PHSR (zima 2021/2022) zatiaľ situácia ohľadom nastavovania implementácie EŠIF v SR celkom vyjasnená nie je (verejnosti boli predstavené len úvodné návrhy). Časť IUI bude pravdepodobne schvaľovaná Radou partnerstva daného VÚC (bez potreby vyhlasovania dopytovo-orientovaných výziev; výhodou tohto spôsobu schvaľovania bude, že najprv Rada partnerstva VÚC schváli konkrétny projektový zámer na realizáciu, takže žiadateľ bude mať istotu, že jeho projektový zámer určite získa financie na realizáciu; potom dostane úspešný žiadateľ čas na dopracovanie a dodanie všetkej potrebnej dokumentácie, ako napr. samotná projektová dokumentácia, územné rozhodnutie, stavebné povolenie a pod.; tento prístup môže teda potenciálne ušetriť žiadateľom množstvo financií, úsilia a času – keďže tí nebudú povinní mať pripravenú celú dokumentáciu už v čase podania žiadosti o NFP, ale až po jej schválení) a časť IUI sa bude stále implementovať formou dopytovo-orientovaných výziev, vyhlasovaných štátnymi orgánmi (rovnakým spôsobom ako tomu bolo doteraz).

Pre naplnenie strategickej vízie (pozri predchádzajúcu kapitolu) si teda obec Lieskovany stanovila tri hlavné rozvojové oblasti a v rámci nich nasledovné priority:

- A.) **Hospodárska oblasť** – táto prioritná oblasť pozostáva zo 4 priorít: podnikateľské prostredie a služby (podpora malého a stredného podnikania, podpora miestnej hospodárskej základne, zavádzanie inovácií, rozvoj poľnohospodárstva, rozvoj digitalizácie), doprava a komunikácie (rekonštrukcia starých a výstavba nových miestnych komunikácií a chodníkov), technická infraštruktúra (doplnenie a rozšírenie technickej vybavenosti obce) a partnerská spolupráca (spolupráca s partnerskými obcami).
- B.) **Sociálna oblasť** – prioritná oblasť pozostávajúca taktiež zo 4 rozvojových priorít: bývanie (podpora bývania v obci, príprava pozemkov na IBV), verejné priestory a bezpečnosť (zlepšovanie kvality verejných priestorov a prevencia kriminality), sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť (skvalitnenie občianskej vybavenosti, rekonštrukcia budov vo vlastníctve obce, podpora sociálnych služieb a komunitného rozvoja) a školstvo, kultúra, šport a voľný čas (skvalitňovanie školskej infraštruktúry, rekonštrukcia a výstavba športových a oddychových zariadení, podpora kultúrnych a športových podujatí a telies).
- C.) **Environmentálna oblasť** – tretia prioritná oblasť pozostáva z 2 rozvojových priorít: odpadové hospodárstvo (podpora triedeného zberu, zvyšovanie úrovne vytriedenia komunálnych odpadov) a adaptácia na zmenu klímy (realizácia modrých investícií).

Prostredníctvom týchto troch prioritných oblastí a definovaných priorít, ktoré sú v programovej časti dokumentu rozpracované do jednotlivých opatrení, projektov a aktivít, bude obec naplňať definovanú strategickú víziu rozvoja. Splnením jednotlivých cieľov a stanovených opatrení bude zabezpečovať zvyšovanie kvality života svojich obyvateľov.

Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov

Vízia <i>„Obec Lieskovany je miestom s atraktívnym prostredím pre život. Všestranným rozvojom a využívaním svojho vnútorného potenciálu zabezpečuje zvyšovanie kvality života všetkých svojich obyvateľov, ktorým poskytuje kvalitné služby“</i>			
Strategický cieľ <i>„zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce aktívnym prístupom k podpore hospodárskej a sociálnej oblasti pri súčasnom zveľaďovaní životného prostredia obce“</i>			
Prioritná oblasť	Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Globálny cieľ	<i>Rozvíjať vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry</i>	<i>Podporovať skvalitňovanie občianskej vybavenosti a zabezpečovať pre obyvateľov dôstojné podmienky spoločenského vyžitia</i>	<i>Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné životné prostredie</i>
Priority	• podnikateľské prostredie a služby • doprava a komunikácie • technická infraštruktúra • partnerská a cezhraničná spolupráca	• bývanie • verejné priestory a bezpečnosť • sociálna infraštruktúra, občianska vybavenosť • školstvo, kultúra, šport a voľný čas	• odpadové hospodárstvo • adaptácia na zmenu klímy
Opatrenia	1.1 Podpora MSP, remeselníkov a poľnohospodárov 1.2 Rozvoj digitalizácie 1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry 1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce 1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania 2.2 Skvalitňovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov (vrátane prevencie kriminality) 2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti 2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít 2.5 Skvalitnenie školskej infraštruktúry 2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	3.1 Podpora zhodnocovania odpadov 3.2 Realizácia modrých investícií

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

C-Programová časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje opatrenia a projekty na zabezpečenie realizácie programu rozvoja, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám. Táto časť obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti na úrovni opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje:

- konkrétne opatrenia a projekty vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,
- súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.

Opatrenia, projekty a aktivity podľa prioritných oblastí

V strategickej časti zadefinované priority v rámci troch prioritných oblastí (hospodárskej, sociálnej, environmentálnej) obsahujú viaceré opatrenia, pričom každé opatrenie pozostáva z jedného alebo viacerých projektov/aktivít. Tie sú plne v súlade s 5 hlavnými politickými cieľmi politiky súdržnosti Európskej únie na programové obdobie 2021-2027. Realizácia projektov/aktivít v rámci zadefinovaných opatrení podporí **inteligentnú transformáciu hospodárstva**, napomôže **prechodu na ekologickejšiu nízkouhlíkovú Európu**, posilní **mobilitu a digitalizáciu**, prispeje k budovaniu **sociálnejšej Európy** a posilní **miestny rozvoj** (samozrejme, myslí sa tu realizácia projektov/aktivít na území obce – pričom tieto projekty/aktivity svojím malým dielom napomôžu realizácii systémových zmien v celoslovenskom a európskom meradle).

Všetky projekty a aktivity, ktoré samospráva plánuje v strednodobom horizonte realizovať, sú uvedené v nasledujúcom formulári. Konkrétne činnosti, ktoré samospráva plánuje realizovať formou projektového zámeru, sú v tomto aj v ďalších formulároch uvedené ako „**Projekt**“. Činnosti, ktoré sa neplánujú realizovať formou projektového zámeru (spravidla „jednoduchšie“, menej náročné činnosti), sú uvedené ako „**Aktivita**“.

Všetky projekty a aktivity, ktoré sú v tomto PHSR zadefinované, môžu byť realizované v rámci **integrovaných projektových balíkov**, zadefinovaných v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja a môžu byť taktiež zahrnuté medzi **integrované územné investície** (financované z EŠIF).

Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí

Prioritná oblasť 1 – HOSPODÁRSKA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.1 Podpora MSP, remeselníkov a poľnohospodárov	Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci - príprava pozemkov, budov, priestorových a technických podmienok pre vznik nových služieb a rozvoj existujúcich podnikateľských aktivít - prenájom obecných pozemkov a budov - podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty - podpora poľnohospodárskych subjektov Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov - zavádzanie nových produktov, zlepšených procesov, využívanie nových materiálov, zlepšovanie výrobných metód

1.2 Rozvoj digitalizácie	Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby - realizácia podporných aktivít pri zavádzaní digitálnych riešení do spoločnosti (napr. v doprave, cestovnom ruchu, odpadovom hospodárstve, vo výrobných procesoch, pri poskytovaní elektronických služieb občanom a pod.) Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce - realizácia vzdelávacích aktivít pre zamestnancov pracujúcich v podnikoch a verejnej správe a pre miestnych obyvateľov
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry	Projekt: 1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia ciest Aktivita: - vybudovanie nových miestnych komunikácií k novým lokalitám IBV - rekonštrukcia existujúcich Projekt: 1.3.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov Aktivita: - výstavba chodníkov popri miestnych komunikáciách - rekonštrukcia existujúcich Projekt: 1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov Aktivita: - vybudovanie cyklochodníkov spájajúcich obec so Spišskou Novou Vsou Aktivita: 1.3.4 Vybudovanie odstavných plôch na parkovanie - rozšírenie možností parkovania v centre obce Projekt: 1.3.5 Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky v obci Aktivita: - realizácia bezpečnostných prvkov v doprave (prechod pre chodcov, osvetlenie, chodník a pod.)
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce	Projekt: 1.4.1 Rozšírenie kapacity ČOV Aktivita: - realizácia stavebno-technických úprav za účelom rozšírenia kapacity ČOV Projekt: 1.4.2 Vybudovanie optickej siete a verejnej wifi siete Aktivita: - zriadenie rýchlych a moderných telekomunikačných sietí

1.5 Spolupráca s partnerskými obcami	Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej spolupráce - rozvoj spolupráce s partnerskými obcami/mestami
Prioritná oblasť 2 – SOCIÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania	Projekt: 2.1.1 Komplexná príprava lokality IBV Pri kapličke a iných lokalít v zmysle územného plánu Aktivita: - vybudovanie všetkých potrebných inžinierskych sietí pre výstavbu rodinných domov, vrátane prípravy parciel
2.2 Skvalitňovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov (vrátane prevencie kriminality)	Projekt: 2.2.1 Výstavba kamerového systému Aktivita: - osadenie bezpečnostných kamier za účelom prevencie kriminality v obci Aktivita: 2.2.2 Revitalizácia parku v centre obce - realizácia úprav parku (napr. úprava zelene, výstavba rekreačno-oddychovej zóny, fontány, osvetlenia, chodníkov, lavičiek a pod.)
2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti	Aktivita: 2.3.1 Vysporiadanie pozemkov na cintoríne - majetkovo-právne usporiadanie vlastníckych vzťahov na pohrebisku Aktivita: 2.3.2 Rekonštrukcia elektroinštalácie v kultúrnom dome - výmena elektrických rozvodov Projekt: 2.3.3 Rozšírenie kultúrneho domu Aktivita: - prístavba k budove KD a zriadenie kuchyne vrátane sociálnych zariadení
2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít	Aktivita: 2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP - spolupráca obce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny pri realizácii projektov na úseku aktívnych opatrení trhu práce Aktivita: 2.4.2 Zriadenie Klubu dôchodcov - príprava miestnosti, obstaranie vnútorného vybavenia
2.5 Skvalitnenie školskej infraštruktúry	Projekt: 2.5.1 Vybudovanie školskej jedálne a kuchyne pri ZŠ, vrátane vybavenia Aktivita: - výstavba kuchyne a školskej jedálne - zakúpenie kuchynského vybavenia do kuchyne a zariadenia do školskej jedálne

2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života	Aktivita: 2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí - podpora kultúrnych podujatí - podpora športových podujatí - podpora miestnych kultúrnych a športových telies
Prioritná oblasť 3 – ENVIRONMENTÁLNA	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov	Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov - zvýšenie efektivity triedeného zberu odpadov - rozšírenie možností zberu tzv. zeleného biologicky rozložiteľného a kuchynského odpadu z domácností - rozširovanie ponuky triedeného zberu o ďalšie druhy odpadov Aktivita: 3.1.2 Podpora budovania súkromných kompostovísk - obstaranie domácich kompostovacích zásobníkov na zhodnocovanie biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (vrátane kuchynského odpadu)
3.2 Realizácia modrých investícií	Aktivita: 3.2.1 Realizácia opatrení na zachytávanie dažďovej vody - realizácia rôznych opatrení, zlepšujúcich adaptáciu územia na zmenu klímy a lepší manažment s vodou v krajine

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

Súbor ukazovateľov, výsledkov a dopadov

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PHSR obce sú spracované v nasledujúcom formulári. Rozdelené sú do troch kategórií:

- ukazovatele výstupu – práce, tovary a služby, financované počas realizácie aktivít projektu,
- ukazovatele výsledku – okamžitý efekt realizácie aktivít projektu, príp. služby poskytnuté cieľovej skupine,
- ukazovatele dopadu – dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu.

Východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov v rámci hodnotenia dopadov pre PHSR obce boli stanovené ako nulové v roku 2022, cieľové hodnoty boli stanovené pre roky 2024 a 2027.

Formulár 8 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
				2022	2024	2027
Hospodárska oblasť						
Opatrenie 1.1. - Podpora MSP, remeselníkov a poľnohospodárov						
Výsledok	Podpora podnikateľa	OcÚ	počet / rok	0	3	3
Dopad	Vyššia pridaná hodnota	ŠÚSR	%	0	3	6
Opatrenie 1.2. - Rozvoj digitalizácie						
Výstup	Realizované digitálne riešenia	OcÚ, zamestnávateľa	počet	0	4	8
Dopad	Zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	OcÚ, ŠÚSR	%	0	3	6
Opatrenie 1.3. - Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry						
Výstup	Novo vybudované miestne komunikácie	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Novo vybudované chodníky	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Zrekonštruované cesty a chodníky	OcÚ	súbor	0	0	1
Výstup	Novo vybudované cyklistické chodníky	OcÚ	m	0	600	1000
Výstup	Vybudované odstavné plochy na parkovanie	OcÚ	súbor	0	1	1
Výstup	Realizované bezpečnostné prvky v doprave	OcÚ	súbor	0	1	1

Opatrenie 1.4. - Zlepšenie technickej vybavenosti obce						
Výstup	Rozšírená kapacita ČOV	OcÚ	počet	0	600	600
Výsledok	Obyvatelia pripojení na kanalizačnú sieť	OcÚ	počet	0	600	600
Výsledok	Osadená optická sieť	OcÚ	súbor	0	1	1
Výsledok	Vybudovaná verejná wifi sieť	OcÚ	súbor	0	1	1
Opatrenie 1.5. - Spolupráca s partnerskými obcami						
Výsledok	Podporené partnerské projekty	OcÚ	počet	0	3	5
Sociálna oblasť						
Opatrenie 2.1. - Tvorba možností pre rozvoj bývania						
Výsledok	Vytvorené nové parcely pre výstavbu RD s vybudovanou infraštruktúrou	OcÚ	súbor aktivít	0	0	1
Opatrenie 2.2. - Skvalitňovanie verejných priestranstiev a zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov (vrátane prevencie kriminality)						
Výstup	Nové kamery monitorujúce verejné priestory	OcÚ	počet	0	0	8
Výsledok	Nižší počet priestupkov	OcÚ, Polícia	%	0	40	40
Výstup	Zrevitalizovaný park	OcÚ	objekt	0	1	1
Opatrenie 2.3. - Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti						
Výstup	Vysporiadané pozemky na pohrebisku	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Zrekonštr. elektroinštalácia v KD	OcÚ	objekt	0	1	1
Výsledok	Vybudovaná kuchyňa a soc. zariadenia v KD	OcÚ	objekt	0	0	1
Opatrenie 2.4. - Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít						
Výsledok	Osoby zamestnané cez projekty AOTP	OcÚ	počet	0	2	2
Výstup	Prevádzkovaný Klub dôchodcov	OcÚ	objekt	0	0	1
Výstup	Osoby využívajúce služby Klubu dôchodcov	OcÚ	počet/rok	0	0	15
Opatrenie 2.5. - Skvalitnenie školskej infraštruktúry						
Výstup	Vybudovaný objekt šk. jedálne a kuchyne	OcÚ, MŠ	objekt	0	0	1
Výsledok	Deti, ktorým je poskytovaná teplá strava	OcÚ, MŠ	počet	0	0	30
Opatrenie 2.6. - Podpora spoločenského a kultúrneho života						
Výsledok	Zrealizované kultúrne a športové podujatia	OcÚ	počet/rok	0	10	10
Výsledok	Podporené subjekty	OcÚ	počet/rok	0	2	2
Environmentálna oblasť						
Opatrenie 3.1. - Podpora zhodnocovania odpadov						
Výsledok	Skvalitnený systém zberu odpadov	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Výstup	Obstarané kompostovacie zásobníky na zhodnocovanie BRKO	OcÚ	počet	0	30	60
Výsledok	Úroveň vytriedenia odpadov	OcÚ	%	30	45	60
Opatrenie 3.2. - Realizácia modrých investícií						
Výstup	Zrealizované opatrenia na zachytávanie dažďovej vody	OcÚ	súbor aktivít	0	1	1

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

D-Realizačná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov. Realizačná časť obsahuje:

- akčný plán,
- popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
- popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia,
- stručný popis komunikačnej stratégie PHSR k jednotlivým cieľovým skupinám,
- popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR.

Akčný plán obce

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti sociálno-ekonomického rozvoja. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít. Obsahuje predpokladané termíny plnenia jednotlivých úloh, zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie a predpokladané zdroje financovania.

Formulár 9 (R1): Akčný plán

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Zodpovedný	Financovanie (tis. eur)
HOSPODÁRSKA OBLASŤ			
1.1 Podpora MSP, remeselníkov a poľnohospodárov			
Aktivita: 1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci	od 2022 priebežne	obec	0,90
Aktivita: 1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov	od 2022 priebežne	obec, firmy	0,90
1.2 Rozvoj digitalizácie			
Aktivita: 1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby	od 2022 priebežne	obec, firmy	1,80
Aktivita: 1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce	od 2022 priebežne	obec	0,50
1.3 Skvalitnenie miestnej dopravnej infraštruktúry			
Projekt: 1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia ciest	2024-2026	obec	100,00
Projekt: 1.3.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov	2024-2026	obec	50,00
Projekt: 1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov	2023-2025	obec	180,00
Aktivita: 1.3.4 Vybudovanie odstavných plôch na parkovanie	2023-2024	obec	10,00
Projekt: 1.3.5 Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky v obci	2022	obec	15,00
1.4 Zlepšenie technickej vybavenosti obce			
Projekt: 1.4.1 Rozšírenie kapacity ČOV	2023	obec	20,00
Projekt: 1.4.2 Vybudovanie optickej siete a verejnej wifi siete	2023-2024	obec	25,00
1.5 Spolupráca s partnerskými obcami			
Aktivita: 1.5.1 Rozvoj partnerskej spolupráce	od 2022 priebežne	obec	4,50

SOCIÁLNA OBLASŤ			
2.1 Tvorba možností pre rozvoj bývania			
Projekt: 2.1.1 Komplexná príprava lokality IBV Pri kapličke a iných lokalít v zmysle územného plánu	2023-2027	obec	150,00
2.2 Zvyšovanie bezpečnosti obyvateľov vrátane prevencie kriminality			
Projekt: 2.2.1 Výstavba kamerového systému	2025	obec	10,00
Aktivita: 2.2.2 Revitalizácia parku v centre obce	2022-2024	obec	100,00
2.3 Zlepšenie kvality občianskej vybavenosti			
Aktivita: 2.3.1 Vysporiadanie pozemkov na cintoríne	2022-2026	obec	40,00
Aktivita: 2.3.2 Rekonštrukcia elektroinštalácie v kultúrnom dome	2022-2023	obec	30,00
Projekt: 2.3.3 Rozšírenie kultúrneho domu	2027	obec	40,00
2.4 Podpora sociálnych služieb a sociálnych aktivít			
Aktivita: 2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP	od 2022 priebežne	obec, UPSVaR	2,70
Aktivita: 2.4.2 Zriadenie Klubu dôchodcov	2025	obec	15,00
2.5 Skvalitnenie školskej infraštruktúry			
Projekt: 2.5.1 Vybudovanie školskej jedálne a kuchyne pri MŠ, vrátane vybavenia	2027	obec	80,00
2.6 Podpora spoločenského a kultúrneho života			
Aktivita: 2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies	od 2022 priebežne	obec	45,00
ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ			
3.1 Podpora zhodnocovania odpadov			
Aktivita: 3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov	2022	obec	3,00
Aktivita: 3.1.2 Podpora budovania súkromných kompostovísk	2022-2027	obec	20,00
3.2 Realizácia modrých investícií			
Aktivita: 3.2.1 Realizácia opatrení na zachytávanie dažďovej vody	2024	obec	15,00

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Administratívne, organizačné a inštitucionálne zabezpečenie PHSR

Vypracovaním a schválením tohto programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja plní obec jeden zo základných princípov regionálnej politiky, ktorým je princíp programovania. Implementácia navrhovaných projektov a aktivít si bude vyžadovať konkrétnych ľudí, ktorí budú tieto projekty/aktivity uskutočňovať od začiatku do konca a ktorí za nich budú aj zodpovední. Vzhľadom na poddimenzovanosť samosprávy z aspektu ľudských zdrojov sa predpokladá, že niektoré projekty/aktivity bude potrebné realizovať v spolupráci s externými poradcami, odborníkmi, príp. špecializovanými firmami.

V systéme riadenia a implementácie PHSR je **Riadiacim orgánom** na úrovni obce obecný úrad prostredníctvom starostu obce. Ten zodpovedá za systém riadenia PHSR, ako aj za systém čerpania získaných dotácií, použitia úverových zdrojov a v prípade získania pomoci zo štrukturálnych fondov aj za čerpanie tejto pomoci. Obecné zastupiteľstvo plní úlohu **Monitorovacieho výboru**. **Orgánom auditu** je hlavný kontrolór a príslušná komisia OcZ, ak je zriadená. Funkciu **Platobného orgánu** vykonáva ekonomické oddelenie OcÚ a príslušné oddelenia OcÚ plnia funkciu **Sprostredkovateľského orgánu**. PHSR ako aj všetky jeho zmeny a doplnky schvaľuje obecné zastupiteľstvo (Inštitút priestorového plánovania, 2016).

Administratívne zabezpečenie realizácie tohto programu je teda nevyhnutnou podmienkou jeho plnenia. Realizácia si však bude vyžadovať pravidelnú systematickú prácu. Z tohto dôvodu sa odporúča zriadiť pri obecnom zastupiteľstve komisiu strategického rozvoja. Táto komisia by vystupovala ako poradný orgán, ktorého úlohou by bolo vypracovať a posúdiť Správu o realizácii PHSR, stav finančného čerpania prostriedkov, podieľať sa na určovaní priorít realizácie PHSR a zúčastňovať sa dôležitých stretnutí, týkajúcich sa rozvoja obce. V prípade potreby by táto komisia mala za úlohu prehodnotiť plán na ďalšie obdobie, eventuálne doplniť úlohy a opatrenia, ktoré neboli uvedené v tomto programe a pod.

Samospráva tak bude raz ročne získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu (napr. do septembra príslušného roku), kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia. Obecné zastupiteľstvo vo vzťahu k realizácii PHSR berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia. Úlohou obecného zastupiteľstva je taktiež schvaľovanie spolufinancovania pripravovaných projektov. Obecné zastupiteľstvo teda každoročne schvaľuje hodnotiace a monitorovacie správy a rozhoduje o prípadných zmenách a aktualizácii programu.

Stručný popis komunikačnej stratégie

Súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PHSR budú, či už z dôvodu povinného informovania a publicity (najmä pri projektoch financovaných z EŠIF) alebo v rámci komunikácie medzi obcou a cieľovými skupinami pri príprave a realizácii projektov, rôzne formy komunikácie. V prípade realizácie projektov z EŠIF budú v záujme informovania verejnosti osadené informačné tabule, príp. budú organizované úvodné a záverečné konferencie, semináre, workshopy, rôzne informačné stretnutia a pod.

V podmienkach obce prebieha komunikácia predovšetkým osobným stykom verejnosti a záujmových skupín s jej volenými orgánmi a zamestnancami. Významným komunikačným kanálom najmä pre mladšie a stredné vekové kategórie obyvateľstva je webová stránka obce. Staršie vekové kategórie uprednostňujú najmä obecný rozhlas, úradnú tabuľu a osobné podanie. Ďalším nástrojom komunikácie budú pozvánky na priamu účasť verejnosti na zasadnutiach obecného zastupiteľstva. Prostredníctvom uvedených komunikačných kanálov bude až do ukončenia platnosti PHSR prebiehať neustála komunikácia s obyvateľmi týkajúca sa realizácie tohto Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Systém monitorovania a hodnotenia

Cieľom systému monitorovania a hodnotenia je získavanie informácií o reálnom plnení PHSR a o jeho prípadnom negatívnom vývoji. Dôsledkom dobrého nastavenia systému monitorovania a hodnotenia bude prípadná zmena spôsobu realizácie, podľa potreby aj definovanie a prijatie nových opatrení. Ako už bolo spomenuté vyššie, samospráva bude raz ročne (do začiatku prípravy rozpočtu na ďalší rok) získavať a spracovávať pripomienky poslancov, zamestnancov OcÚ, zainteresovaných partnerov a verejnosti. Spracovanie pripomienok bude trvať do stanoveného termínu, kedy bude zastupiteľstvu predložené hodnotenie PHSR za predchádzajúci rok a aj jeho prípadná aktualizácia.

Monitorovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja sa teda bude vykonávať priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti. Tento proces bude vychádzať z údajov uvedených vo Formulári P2 – ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu projektu. Výstupom monitorovania PHSR bude monitorovacia správa za príslušný rok schválená obecným zastupiteľstvom, ktorej súčasťou môže byť aj prípadná monitorovacia správa schválená riadiacim orgánom v rámci implementácie projektov z EŠIF. Za prípravu monitorovacej správy konkrétného projektu bude zodpovedať jeho garant podľa povahy projektu. Za prípravu monitorovacej správy PHSR bude zodpovedať samospráva obce – či už prostredníctvom starostu obce, hlavného kontrolóra, poslancov, zriadenej komisie strategického rozvoja, zamestnancov obecného úradu, príp. inej poverenej osoby.

Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR počas jeho platnosti 2022-2030		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	najskôr v roku 2024	podľa rozhodnutia obce a vznikutej spoločenskej potreby
Operatívne hodnotenie	v prípade potreby	kontrola súladu programu s reálnou situáciou
Tematické hodnotenie časti PHSR	2025	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	v prípade potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov; pri návrhu na revíziu PHSR
Ad hoc hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2022-2030	na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, správy auditu a pod.

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

E-Finančná časť

Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Táto časť obsahuje:

- indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR,
- model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno-ekonomických partnerov v území,
- hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.

Indikatívny finančný plán

Výška potrebných finančných prostriedkov je v tomto PHSR uvedená pri jednotlivých projektoch a opatreniach. Uvedené sumy sú stanovené odhadom, keďže bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex-ante určiť predpokladanú sumu, potrebnú na realizáciu projektu. Navyše, táto suma sa ešte mení po realizácii verejného obstarávania. Pri rozhodovaní o financovaní jednotlivých projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a na ich prínos pre rozvoj obce. Niektoré projekty/aktivity sa budú môcť realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, iné si však budú vyžadovať náročnejšie zdroje z hľadiska finančného aj personálneho zabezpečenia.

Potenciálne zdroje, ktoré sa samospráva môže snažiť získať na realizáciu opatrení a aktivít uvedených v tomto PHSR, sú najmä:

- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov (napr. Environmentálny fond, ŠFRB),
- financovanie z národných projektov (napr. úrady práce, soc. vecí a rodiny - AOTP),
- rozpočet samosprávneho kraja,
- európske štrukturálne a investičné fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- Svetová banka,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzorské dary podnikateľov, súkromných osôb, neziskového sektora a pod.,
- vlastné zdroje (rozpočet obce).

Celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej doby platnosti schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je Indikatívny rozpočet – sumarizácia.

Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Oblasť	rok									Spolu (tis. €)
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Hospodárska	15,90	143,10	118,90	71,10	55,90	0,90	1,00	0,90	0,90	408,60
Sociálna	31,30	116,30	76,30	66,30	71,30	55,30	85,30	5,30	5,30	512,70
Environmentálna	5,00	2,00	17,00	2,00	2,00	10,00	0,00	0,00	0,00	38,00
SPOLU (tis. €)	52,20	261,40	212,20	139,40	129,20	66,20	86,30	6,20	6,20	959,30

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Model viaczdrojového financovania a finančný rámec

Financovanie jednotlivých projektov sa bude realizovať z viacerých zdrojov, pričom závisieť bude od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa tak bude opierať o zdroje obce, o národné zdroje, o zdroje z EŠIF, VÚC, o súkromné a ďalšie zdroje.

Intervenčná matica predstavuje odhad objemu potrebných zdrojov na realizáciu jednotlivých projektových zámerov. Finálna podoba a konkrétna výška investícií bude známa až po vypracovaní projektovej dokumentácie a vychádzať bude najmä z procesu verejného obstarávania.

Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie (tis. eur)								
Opatrenie	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje	Iné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu		
Opatrenie 1.1	1,80				1,80	1,80		
Opatrenie 1.2	2,30				2,30	2,30		
Opatrenie 1.3	355,00	289,00	34,00		32,00	355,00		
Opatrenie 1.4	45,00	17,00	2,00		6,00	25,00	20,00	
Opatrenie 1.5	4,50			2,50	2,00	4,50		
Opatrenie 2.1	150,00				5,00	5,00	145,00	
Opatrenie 2.2	110,00	85,00	19,50		5,50	110,00		
Opatrenie 2.3	110,00	59,50	7,00		43,50	110,00		
Opatrenie 2.4	17,70		2,70	8,00	7,00	17,70		
Opatrenie 2.5	80,00		70,00		10,00	80,00		
Opatrenie 2.6	45,00		5,00	15,00	15,00	35,00	10,00	
Opatrenie 3.1	23,00		19,00		4,00	23,00		
Opatrenie 3.2	15,00	12,75	1,50		0,75	15,00		
SPOLU	959,30	463,25	160,70	25,50	134,85	784,30	175,00	0,00

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Finančný rámec na realizáciu PHSR pre potreby súhrnného prehľadu plánovaných projektov a aktivít je formulárom s podrobnou štruktúrou plánovaných finančných prostriedkov na opatrenia, projekty a aktivity PHSR na celé jeho obdobie. Obsahuje podrobné členenie predpokladaných finančných zdrojov, potrebných na realizáciu jednotlivých projektov.

Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR

Číslo opatrenia	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ-výsledku, dopadu	Termín začatia a ukončenia realizácie projektu / aktivity	RN Spolu (tis. eur)	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje	EIB príspevok (informatívne)	Iné zdroje
				rok			Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom				
					a=b+e+f+g+h	b=c+d	c	d	e	f	g	h
I. Hospodárska politika					408,60 €	388,60 €	82,60 €	306,00 €	20,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 1.1	1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2022-2030	0,90 €	0,90 €	0,90 €					
	1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2022-2030	0,90 €	0,90 €	0,90 €					
Opat. 1.2	1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby		rozvinutie lokálnej ekonomiky	2022-2030	1,80 €	1,80 €	1,80 €					
	1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce		zvýšená zamestnanosť obyvateľstva	2022-2030	0,50 €	0,50 €	0,50 €					

Opat. 1.3	1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia ciest	2112 - Miestne komunikácie	zabezpečený kvalitný prístup k nehnuteľnostiam	2024-2026	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €				
	1.3.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	zvýšená bezpečnosť chodcov	2024-2026	50,00 €	50,00 €	7,50 €	42,50 €				
	1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov	2112 - Miestne komunikácie	rozšírené možnosti dochádzky do škôl a zamestnania, lepšie možnosti realizácie športových aktivít	2023-2025	180,00 €	180,00 €	27,00 €	153,00 €				
	1.3.4 Vybudovanie odstavných plôch na parkovanie	2112 - Miestne komunikácie	dostatočné kapacity na parkovanie	2023-2024	10,00 €	10,00 €	1,50 €	8,50 €				
	1.3.5 Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky v obci	2112 - Miestne komunikácie	zvýšená bezpečnosť chodcov	2022	15,00 €	15,00 €	15,00 €					
Opat. 1.4	1.4.1 Rozšírenie kapacity ČOV	2223 - Miestne kanalizácie	dostatočná kapacita ČOV	2023	20,00 €	20,00 €	3,00 €	17,00 €				
	1.4.2 Vybudovanie optickej siete a verejnej wifi siete	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	kvalitný prístup na internet	2023-2024	25,00 €	5,00 €	5,00 €		20,00 €			

Opat. 1.5	1.5.1 Rozvoj partnerskej spolupráce		3 podporené partnerské projekty	2022-2030	4,50 €	4,50 €	4,50 €						
II. Sociálna politika					512,70 €	367,70 €	210,45 €	157,25 €	145,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	
Opat. 2.1	2.1.1 Komplexná príprava lokality IBV Pri kapličke a iných lokalít v zmysle územného plánu	2420 - Ostatné inžinierske stavby, i.n.	lokalita kompletne pripravená na výstavbu RD	2023-2027	150,00 €	5,00 €	5,00 €		145,00 €				
Opat. 2.2	2.2.1 Výstavba kamerového systému	2224 - Miestne elektrické a telekomunikačné rozvody a vedenia	8 nových kamier	2025	10,00 €	10,00 €	10,00 €						
	2.2.2 Revitalizácia parku v centre obce		kvalitné verejné priestory	2022-2024	100,00 €	100,00 €	15,00 €	85,00 €					
Opat. 2.3	2.3.1 Vysporiadanie pozemkov na cintoríne		vyriešené majetko-právne vzťahy	2022-2026	40,00 €	40,00 €	40,00 €						
	2.3.2 Rekonštrukcia elektroinštalácie v kultúrnom dome	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	bezpečná elektroinštalácia s dostatočnou kapacitou	2022-2023	30,00 €	30,00 €	4,50 €	25,50 €					
	2.3.3 Rozšírenie kultúrneho domu	1261 - Budovy na kultúrnu a verejnú zábavu	kvalitnejšia občianska vybavenosť	2027	40,00 €	40,00 €	6,00 €	34,00 €					

Opat. 2.4	2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP		2 zamestnané osoby	2022-2030	2,70 €	2,70 €	2,70 €					
	2.4.2 Zriadenie Klubu dôchodcov		lepšia ponuka možností trávenia voľného času pre seniorov	2025	15,00 €	15,00 €	2,25 €	12,75 €				
Opat. 2.5	2.5.1 Vybudovanie školskej jedálne a kuchyne pri MŠ, vrátane vybavenia	1263 - Školy, univerzity a budovy na vzdelávanie	poskytovaná zdravá výživa deťom MŠ	2027	80,00 €	80,00 €	80,00 €					
Opat. 2.6	2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies		kultúrne a športové podujatia konané na území obce	2022-2030	45,00 €	45,00 €	45,00 €					
III. Environmentálna politika					38,00 €	38,00 €	25,25 €	12,75 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
Opat. 3.1	3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov		skvalitnený systém triedeného zberu, vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2022	3,00 €	3,00 €	3,00 €					
	3.1.2 Podpora budovania súkromných kompostovísk		vyššia úroveň vytriedenia odpadov	2022-2027	20,00 €	20,00 €	20,00 €					
Opat. 3.2	3.2.1 Realizácia opatrení na zachytávanie dažďovej vody		zvýšená adaptácia územia na zmenu klímy	2024	15,00 €	15,00 €	2,25 €	12,75 €				
Celkom					959,30 €	794,30 €	318,30 €	476,00 €	165,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €

Zdroj: MDVRR 2015, Obecný úrad, vlastné spracovanie

System hodnotenia a zaradovania projektov do financovania

Dôležitým momentom v procese realizácie PHSR bude schvaľovanie financovania jednotlivých projektových zámerov obecným zastupiteľstvom. Pri výbere projektov bude preto nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam či už z legislatívneho hľadiska alebo vo vzťahu k rozvoju obce.

Nasledujúca hodnotiacia tabuľka pre výber projektov je upravená pre potreby obce. Najvyššiu prioritu (úroveň dôležitosti) majú projekty, ktorých realizácia vyplýva priamo z legislatívy a projekty, ktoré budú riešiť výrazne naliehavú havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Kategória s vysokou prioritou zahŕňa projekty s oporou vo VZN obce, projekty Miestnej akčnej skupiny, oblastnej organizácie cestovného ruchu, projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením (príp. aj projekty s ukončeným procesom verejného obstarávania), projekty, na ktoré sa dajú získať zdroje z EŠIF a/alebo ich realizácia je zároveň nutná pre rozvoj obce a projekty, ktoré majú vysokú podporu u obyvateľstva. Kategória so strednou úrovňou dôležitosti obsahuje tie projekty, ktoré majú možnosť byť spolufinancované z európskych štrukturálnych a investičných fondov a/alebo ich realizácia je zároveň vhodná pre rozvoj obce. Kategóriu 4 a 5 predstavujú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez spracovania prvotných analýz, projektovej dokumentácie, stavebného povolenia a pod.).

Formulár 14 (F3): Hodnotiacia tabuľka pre výber projektov

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium (podmienky pre zaradenie do úrovne dôležitosti)	Projekt/Aktivita
1	Najvyššia	a) projekty vyplývajúce zo zákona alebo legislatívy EÚ b) projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu	1.3.5; 1.4.1; 2.3.2;
2	Vysoká	a) projekty s oporou vo VZN obce b) projekty s právoplatným stavebným povolením c) projekty MAS d) projekty OOCR e) projekty miestnych rozvojových organizácií f) projekty s vysokou podporou obyvateľov g) projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce nutná	1.3.1; 1.3.2; 1.3.3; 2.1.1; 2.3.1; 2.6.1; 3.1.1; 3.2.1;
3	Stredná	projekty s potenciálom spolufinancovania z EŠIF a z iných zdrojov a/alebo projekty, ktorých realizácia je pre rozvoj obce vhodná	1.1.2; 1.2.1; 1.2.2; 1.3.4; 1.4.2; 1.5.1; 2.2.1; 2.2.2; 2.4.1; 2.5.1;
4	Nízka	projekty v štádiu zámerov / úvah	1.1.1; 2.3.3; 2.4.2; 3.1.2;
5	Najnižšia	ostatné	

Zdroj: MDVRR 2015, vlastné spracovanie

Záver

Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<u>Názov dokumentu:</u> Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030 <u>Štruktúra dokumentu:</u> dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC, vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, podľa Metodiky na spracovanie Programu rozvoja obce, vydanej Inštitútom priestorového plánovania, september 2016 a podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, vydanej Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, január 2020.
Spracovanie	<u>Forma a obdobie spracovania:</u> spracovanie PHSR vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. Dokument bol spracovaný v zime 2022. <u>Riadiaci tím:</u> riadiaci tím pozostával z 3 členov a v procese spracovania mal 2 pracovné zasadania. <u>Účast' verejnosti a komunikácia s ňou:</u> verejnosť participovala na procese spracovania PHSR prostredníctvom prieskumu názorov. <u>Autor dokumentu:</u> RNDr. Radomír Babiak, PhD.; www.dokumentypreobce.sk <u>Náklady na spracovanie:</u> z rozpočtu obce.
Prerokovanie	<u>Prerokovanie v orgánoch samosprávy dňa:</u>
Schválenie	<u>Návrh na uznesenie zastupiteľstva:</u> „Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lieskovany na roky 2022-2030“.

Zdroj: Weisová, Bernátová 2012, vlastné spracovanie

Prílohy

Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska (www.beiss.sk)

Halás, M. (2008): Priestorová polarizácia spoločnosti s detailným pohľadom na periférne regióny Slovenska. *Sociologický časopis/Czech Sociological Review*, 2008, Vol. 44, No. 2

Inštitút priestorového plánovania (2016): *Stručná metodika spracovania Programu rozvoja obce a Spoločného programu rozvoja obcí*. Bratislava: september 2016.

Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001

Korec, P. (2005): *Regionálny rozvoj Slovenska v rokoch 1989-2004*. Bratislava: Geografika, 2005. ISBN 80-969338-0-9, 227 s.

MDVRR (2015): *Metodika na vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC*. Bratislava: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja, verzia 2.0, február 2015, 62 s.

Operačné programy 2014-2020

Partnerská dohoda 2014-2020

PHSR Košického samosprávneho kraja 2016-2022

Povodňová dokumentácia obce Lieskovany

Program rozvoja vidieka 2014-2020

Register pozemkových spoločností

Register účtovných závierok

Súvaha obce Lieskovany k 31.12.2020

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (2020): *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja*. Bratislava: január 2020.

Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Územný plán obce Lieskovany

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030

Vstupná správa pre vypracovanie PHSR Košického samosprávneho kraja na roky 2021-2030

Výkaz ziskov a strát obce Lieskovany k 31.12.2020

Weisová, D., Bernátová, M. (2012): *Strategické plánovanie samosprávy*. Žilina: Municipalia, 2012.

Zákon č. 389/1990 Zb. o obecnom zriadení

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy

Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja

Internetové zdroje:

census2011.statistics.sk

datacube.statistics.sk

datacube.statistics.sk/SODB/

<http://cp.atlas.sk>

<http://uzemia.enviroportal.sk>

<https://gis.nlcsk.org/islhp/#lesnictvo>

statdat.statistics.sk

www.beiss.sk

www.cdb.sk

www.ives.minv.sk/heraldreg

www.lieskovany.sk

www.maps.google.com

www.minv.sk

www.orsr.sk

www.pamiatky.sk

www.registeruz.sk

www.statistics.sk

www.zrsr.sk

Zoznam skratiek použitých v PHSR

AOTP	Aktívne opatrenia trhu práce	MŽP	Ministerstvo životného prostredia
b.j.	Bytové jednotky	NFP	Nenávratný finančný príspevok
BRKO	Biologicky rozložiteľný komunálny odpad	NN	Nízke napätie
CDB	Cestná databanka	NPR	Národná prírodná rezervácia
CLLD	Community-led Local Development (Miestny rozvoj vedený komunitou)	OcÚ	Obecný úrad
CR	Cestovný ruch	o. i.	Okrem iného
ČOV	Čistička odpadových vôd	OOOR	Oblasťná organizácia cestovného ruchu
DHZ	Dobrovoľný hasičský zbor	PA	Povodňová aktivita
EAO	Ekonomicky aktívne obyvateľstvo	PP	Prírodná pamiatka
EIB	Európska investičná banka	PR	Prírodná rezervácia
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy	PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce	PPF	Poľnohospodársky pôdny fond
ha	Hektár	SHR	Samostatne hospodáriaci roľníci
IBV	Individuálna bytová výstavba	SPR	Strategicko-plánovací región
IUI	Integrovaná územná investícia	ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
KSK	Košický samosprávny kraj	ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
KURS	Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001	ÚPSVaR	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
KZAM	Klasifikácia zamestnaní	ÚSES	Územný systém ekologickej stability
MAS	Miestna akčná skupina	TTP	Trvalé trávne porasty
MOK	Maloobjemový kontajner	UoZ	Uchádzač o zamestnanie
MRK	Marginalizované rómske komunity	VÚC	Vyšší územný celok
MSP	Malí a strední podnikatelia	VZN	Všeobecne záväzné nariadenie

Akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky

Obec si v tomto PHSR naplánovala realizovať viacero projektov/aktivít. Niektoré z naplánovaných projektov/aktivít sú pomerne jednoduché, nevyžadujú si veľké finančné, materiálne, príp. personálne úsilie. Na druhej strane, iné projekty si zo svojej povahy budú vyžadovať množstvo úsilia, času, schopností a financií. Akčný plán na daný rozpočtový rok predstavuje zhrnutie projektových zámerov a aktivít obce, ktoré sa plánujú realizovať v roku 2022 a výhľadovo aj v rokoch 2023 a 2024. Zložitejšie projekty/aktivity sú v tomto Akčnom pláne rozpracované formou Formuláru na prípravu projektov.

2022

- **1.1.1 Podpora rozvoja služieb a podnikateľských aktivít v obci**
 Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 Termín realizácie: od 2022 každoročne
 Predpokladané náklady: 100,- eur ročne
- **1.1.2 Podpora zavádzania inovácií u miestnych zamestnávateľov**
 Cieľ aktivity: Podporovať miestnych podnikateľov
 Termín realizácie: od 2022 každoročne
 Predpokladané náklady: 100,- eur ročne
- **1.2.1 Podpora zavádzania efektívnych SMART digitálnych riešení v podnikoch a u subjektov poskytujúcich verejné služby**
 Cieľ aktivity: Podporiť transformáciu hospodárstva
 Termín realizácie: od 2022 každoročne
 Predpokladané náklady: 200,- eur ročne
- **1.2.2 Zvyšovanie digitálnych zručností zamestnancov a obyvateľov obce**
 Cieľ aktivity: Zlepšiť zručnosti obyvateľov v používaní moderných technológií
 Termín realizácie: od 2022 každoročne
 Predpokladané náklady: 500,- eur
- **1.5.1 Rozvoj partnerskej a cezhraničnej spolupráce**
 Cieľ aktivity: Rozvíjať partnerskú a cezhraničnú spoluprácu
 Termín realizácie: od 2022 každoročne
 Predpokladané náklady: 500,- eur ročne
- **2.2.2 Revitalizácia parku v centre obce**
 Cieľ aktivity: Poskytnúť obyvateľom obce a jej návštevníkom kvalitné priestory na šport a relax
 Termín realizácie: 2022-2024
 Predpokladané náklady: 100 000,- eur
- **2.3.1 Vysporiadanie pozemkov na cintoríne**
 Cieľ aktivity: Vyriešiť majetkovo-právne vzťahy k pozemkom na cintoríne
 Termín realizácie: 2022-2026
 Predpokladané náklady: 40 000,- eur

- **2.3.2 Rekonštrukcia elektroinštalácie v kultúrnom dome**

Cieľ aktivity: Zabezpečiť kvalitnú a bezpečnú elektroinštaláciu
Termín realizácie: 2022-2023
Predpokladané náklady: 30 000,- eur

- **2.4.1 V spolupráci s UPSVaR zapájanie obce do projektov AOTP**

Cieľ aktivity: Zvýšiť zamestnanosť miestnych obyvateľov znevýhodnených na trhu práce
Termín realizácie: od 2022 každoročne
Predpokladané náklady: 300,- eur ročne

- **2.6.1 Podpora kultúrnych a športových podujatí a telies**

Cieľ aktivity: Podporovať kultúrny a športový život v obci
Termín realizácie: od 2022 každoročne
Predpokladané náklady: 5 000,- eur ročne

- **3.1.1 Skvalitnenie systému zberu odpadov**

Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci
Termín realizácie: 2022
Predpokladané náklady: 3 000,- eur

- **3.1.2 Podpora budovania súkromných kompostovísk**

Cieľ aktivity: Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov v obci, efektívne nakladať s BRKO
Termín realizácie: 2022-2027
Predpokladané náklady: 20 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.5 Zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky v obci
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť chodcov a ostatných účastníkov cestnej premávky
Termín	2022
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	15 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy
Výstupy	Prechod pre chodcov s osvetlením a príslušným chodníkom
Užívatelia	Obyvatelia obce

2023

- **1.3.4 Vybudovanie odstavných plôch na parkovanie**

Cieľ aktivity: Zabezpečiť príslušný komfort všetkým obyvateľom čakajúcim na autobusové spojenie
Termín realizácie: 2023-2024
Predpokladané náklady: 10 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.3 Výstavba cyklistických chodníkov
Cieľ projektu	Rozšíriť možnosti dochádzky do škôl a do práce; poskytnúť možnosti na aktívne trávenie voľného času
Termín	2023-2025
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	Mesto Spišská Nová Ves
Predpokladané náklady	180 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF, Plán obnovy
Výstupy	Vybudovaná cyklistická komunikácia
Užívatelia	Obyvatelia obce a jej návštevníci

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.4.1 Rozšírenie kapacity ČOV
Cieľ projektu	Zabezpečiť všetkým obyvateľom obce (aj potenciálnym budúcim) k verejnej kanalizácii; Zlepšiť kvalitu životného prostredia v obci
Termín	2023
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	20 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF, Envirofond
Výstupy	Rozšírená kapacita ČOV
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.4.2 Vybudovanie optickej siete a verejnej wifi siete
Cieľ projektu	Poskytnúť obyvateľom kvalitné vysokorýchlostné pripojenie
Termín	2023-2024
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	25 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, štátne fondy, EŠIF, súkromné zdroje
Výstupy	Osadené optické káble, zriadená wifi sieť
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	2.1.1 Komplexná príprava lokality IBV Pri kapličke a iných lokalít v zmysle územného plánu
Cieľ projektu	Komplexne pripraviť lokalitu IBV pre budúcu výstavbu RD
Termín	2023-2027
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	Súkromný investor
Predpokladané náklady	150 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, súkromné zdroje
Výstupy	Novo vytvorené parcely, pripravené na výstavbu RD (vrátane inžinierskych sietí, komunikácií, osvetlenia a pod.)
Užívatelia	Budúci obyvatelia obce

2024

• 3.2.1 Realizácia opatrení na zachytávanie dažďovej vody

Cieľ aktivity: Zvýšiť adaptáciu územia na zmenu klímy; efektívnejšie manažovať nakladanie s dažďovou vodou

Termín realizácie: 2024

Predpokladané náklady: 15 000,- eur

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.1 Výstavba a rekonštrukcia ciest
Cieľ projektu	Zabezpečiť obyvateľom obce kvalitné miestne komunikácie
Termín	2024-2026
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	100 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované (príp. zrekonštruované) miestne komunikácie
Užívatelia	Obyvatelia obce

Formulár P4 – Formulár na prípravu projektov	
Názov projektu	1.3.2 Výstavba a rekonštrukcia chodníkov
Cieľ projektu	Zabezpečiť obyvateľom obce kvalitné chodníky
Termín	2024-2026
Garant	Obec Lieskovany
Spolupráca (partneri)	-
Predpokladané náklady	50 000,- eur
Zdroje financovania	Obecný rozpočet, štátne dotácie, rozpočet VÚC, EŠIF
Výstupy	Vybudované (príp. zrekonštruované) chodníky
Užívatelia	Obyvatelia obce

Zoznam máp, tabuliek, grafov, obrázkov a formulárov

Mapa 1: Poloha obce Lieskovany	3
Tabuľka 1: Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov	10
Tabuľka 2: Zoznam použitých kvalitatívnych a kvantitatívnych dát.....	11
Tabuľka 3: Základné charakteristiky stavu a pohybu obyvateľstva.....	13
Tabuľka 4: Vývoj priemerného veku obyvateľstva	17
Tabuľka 5: Veková štruktúra obyvateľov podľa produktívnych vekových skupín.....	17
Tabuľka 6: Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	18
Tabuľka 7: Štruktúra obyvateľov podľa náboženského vyznania.....	18
Tabuľka 8: Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa dochádzky do zamestnania a odvetvia ekonomickej činnosti.....	20
Tabuľka 9: Obyvateľstvo podľa počítačových znalostí	21
Tabuľka 10: Vývoj nezamestnanosti v obci	21
Tabuľka 11: Štruktúra UoZ podľa veku k 31.12.2020	22
Tabuľka 12: Štruktúra UoZ podľa KZAM k 31.12.2021	23
Tabuľka 13: Počet domov podľa typu domu	24
Tabuľka 14: Štruktúra domov podľa typu vodovodnej prípojky	24
Tabuľka 15: Štruktúra domov podľa typu kanalizačného systému	24
Tabuľka 16: Byty podľa obytných miestností	25
Tabuľka 17: Domy podľa obdobia výstavby	25
Tabuľka 18: Vybavenie technickou infraštruktúrou.....	26
Tabuľka 19: Základné parametre zdravotníckej a sociálnej infraštruktúry (2021)	27
Tabuľka 20: Infraštruktúra kultúry a športu	28
Tabuľka 21: Spádovosť obce k vybraným poskytovateľom administratívno-správnych služieb.....	28
Tabuľka 22: Štruktúra pôdneho fondu (k 31.12.2020; v ha)	30
Tabuľka 23: Bilancia aktív a pasív k 31.12.2020 (eur; netto).....	32
Tabuľka 24: Náklady a výnosy v roku 2020	33
Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Lieskovany.....	14
Graf 2: Prirodzený pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020.....	15
Graf 3: Migračný pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020	15
Graf 4: Celkový pohyb obyvateľstva v rokoch 2011-2020.....	16
Graf 5: Veková štruktúra obyvateľstva k 31.12.2020	17
Graf 6: Štruktúra obyvateľstva podľa najvyššieho ukončeného vzdelania	19
Graf 7: Štruktúra UoZ podľa vzdelania k 31.12.2021	22
Graf 8: Štruktúra UoZ podľa doby evidencie k 31.12.2021	23
Formulár 1 (Ú1): Zámer spracovania PHSR	7
Formulár 2 (Ú2): Harmonogram spracovania PHSR.....	8
Formulár 3 (A7): Ex - ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti investícií	34
Formulár 4 (A8): STEEP analýza	38
Formulár 5 (A10): SWOT analýza.....	39
Formulár 6 (S1): Hierarchia rozvojových cieľov.....	47

Formulár 7 (P1): Prehľad opatrení, projektov a aktivít podľa oblastí	49
Formulár 8 (P2): Zoznam ukazovateľov cieľov/prioritných oblastí PHSR.....	53
Formulár 9 (R1): Akčný plán	57
Formulár 10 (R5): Plán hodnotenia a monitorovania	60
Formulár 11 (F1): Indikatívny rozpočet - sumarizácia	62
Formulár 12 (F5): Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica.....	63
Formulár 13 (F2): Finančný rámec pre realizáciu PHSR.....	64
Formulár 14 (F3): Hodnotiaca tabuľka pre výber projektov	68
Formulár 15 (Z1): Schválenie PHSR	69